

ARBETAR MAKT

3/77

ÅRG 6

3 kr

Detta nummer handlar bland annat om:

Terroristaffärens politiska betydelse

I samband med den senaste "terroristaffären" har det uppkommit en rad frågeställningar, som kan koncentreras i frågan VARFÖR? Varför utvisa oskyldiga? Varför alla lögnar i massmedia?

Svaret på dessa frågor kan vi kanske skönja genom att se till vilket resultat som "affären" har fått för andra än de direkt berörda.

"Terroristaffären" har visat att politiska flyktingar har kunnat utvisas utan att ha begått brott och utan rättegång. Vad innebär detta? Vad innebär det att politiska flyktingar är särskilt rättslösa? Jo, det kan innebära att just politiska flyktingar känner en osäkerhet, speciellt om de är politiskt aktiva. De som eventuellt har planer på att komma till Sverige för att söka en fristad utan politisk förföljelse tvekar att komma hit. De som redan är här skräms kanske till att inte vara politiskt aktiva. Detta är ett resultat av "terroristaffären".

Men det kanske inte heller bara är de politiska flyktingarna som blir skrämde. I än högre grad är det nog den svenska vänstern som kanske blir försiktig. Försiktig i sina kontakter med politiska flyktingar, försiktiga i solidaritetsarbetet för politiskt förföljda personer.

Detta kan vi kanske redan iaktta: Det kan inte bara ha varit 1:a maj:s skugga som gjorde att solidaritetsarbetet med de utvisningshotade fick ett så pass lågt stöd av den svenska vänstern. Lyckades SÄPO i sitt eventuella uppsåt - att skrämja till passivitet - eller insåg vänstern bara inte att nästa gång kanske det är direkt mot något vänsterförbund en sådan här aktion riktas. Har vänsterns agerande gett nyttig information till SÄPO om hur pass passiv vänstern är?

Mot detta kontrasterar skarpt vänsterns agerande i Danmark till stöd för den ende politiske flyktingen som gripits där i samband med denna "affär"! Hela vänstern, fackföreningar, solidaritetsorganisationer etc har undertecknat upprop och 17 000 namn har samlats in för att utvisningsbeslutet ska upphävas och alla papper läggas på bordet.

Ett tredje resultat av "affären" är att det politiska utrymmet för en skärpt lagstiftning ökar. "Terroristaffären" kom mycket lägligt för riksdagens godkännande av Europarådets terroristkonvention, som innebär att polisen får ökade befogenheter i kampen mot politiskt misshagliga personer. Likaså, vem kan idag i riksdagen motsätta sig stockholmspolisens krav på en spe-

ciell "terroriststyrka", speciellt eftersom polischefen Holmér förklarat att det just var bristen på en sådan som föranledde att man angrep fel villa i Trollbäcken morgonen den första april.

Man kanske skulle tycka att en sådan här aktion skulle avskräcka terroristerna från att komma till Sverige, åtminstone borde "Lag av ordning"-vännerna anse att det är en av huvuduppgifterna. Men ironiskt nog är det tvärt om! De politiskt galna personer som tillgriper den individuella terrorismen har ju fått veta att de inte riskerar bli dömda här! De riskerar bara utvisning!

Det är detta fjärde resultat av "terroristaffären" som med all önskvärd tydlighet visar på vilken nytta polisen och borgarstaten har av terrorismen. Den individuella terrorismen ska tydligen inte hindras, så länge den politiskt kan utnyttjas. Och om de "verkliga terroristerna" lyser med sin frånvaro, så får väl SÄPO skapa sina egna! För de progressiva och kommunistiska krafterna blir resultatet det samma: ökade möjligheter till förföljelse och förtryck från borgarstatens sida.

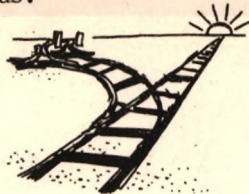
VI NOTERAR...

att den 1:a maj utgick fem demonstrationer från Järntorget i Göteborg. VPK samlade fler än på många år. Det samma gäller sossarna. KFML(r) ökade med något hundratal. Dessamma gäller anarkisterna som inte demonstrerade alls förra året. Slutligen såg en "ny" demonstration dagens ljus. En "facklig enhetsdemonstration". Att demonstrationen hade fackliga paroller är sant, men det var snarare en enhetsdemonstration mellan de fackliga oppositionerna som finns på skilda storarbetsplatser i Göteborg. Demonstrationen präglades därför av framförallt s k dagskrav. Ja, det var nästan uteslutande sådana krav. Bakom banderollen "För socialismen" kunde vi endast finna ett 50-tal trogna.

Denna fackliga enhet hade kommit till stånd genom hård kamp. Inte på varven eller på Volvo som man kanske kunde få uppfattning av utifrån den propaganda som spreds in-

VI NOTERAR...

för demonstrationen. Nej, det var en hård kamp kring förhandlingsbordet som möjliggjorde denna enhet. De fackliga kämparna i Förbundet Kommunist, Kommunistiska Arbetarförbundet och Sveriges Kommunistiska Parti hade haft hårda duster innan man lyckades enas.

Att ge sig in i en lång diskussion med FK och KAF om "den revolutionära vägen" synes oss efter deras agerande detta år, något svårt. Eftersom de demonstrerade för "fackliga paroller" och vi vill demonstrera för, och försöka genomföra SOCIALISM och ARBETARMAKT.

Däremot känner vi oss något förvir-

VI NOTERAR...

rade inför FK:s och KAF:s samarbete med SKP. Varje organisation svarar naturligtvis för sig, men om vi fattar tongångarna inför 1:a maj rätt, så:

ville FK demonstrera ihop med VPK ville KAF demonstrera ihop med FCO och så demonstrerade man med SKP och drog med varandra på detta.

Vi kan bara konstatera att den revolutionära taktiken och strategin känner fler stickspår än vi någonsin kunnat ana.

att det har kommit ut en bra tidsskrift:

VEMS GÖTEBORG är en tidning som sammanfattar Kungstorgssockupatioenn och tar upp en hel

tidningen ARBETARMAKT

utges av Förbundet Arbetarmakt
Årgång 6, nummer 3 1977 (47)

Adress: Tidningen ARBETARMAKT
Box 31 102
400 32 Göteborg 31
Telefon: 031/42 30 98

Prenumeration för 12 nummer:
Vanlig prenumeration: 40:-
Stödprenumeration: 60:-
Kampprenumeration: 100:-

Prenumeration för 6 nummer: 25:-

Postgiro prenumeration: 38 13 00-3
Postgiro redovisning, ombuds försäljning: 20 21 02-0
Postgiro beställning av tidigare nummer: 20 75 76-0
Postgiro STÖDFONDEN: 23 71 77-1

Ansvarig utgivare: H Forshult

Detta nummer presslagt den 31 maj. Manuskrift och illustrationer till nästa nummer skall vara redaktionen tillhanda senast den 1 juli.

Eftertryck medges endast med angivande av källa.

ISSN 0345 - 0325

Tryckt av Tryckerigruppen i Göteborg.
Juni 1977.

VI NOTERAR...

del annat om planeringen av Göteborg. I VEMS GÖTEBORG fastnar man främst för de fina personliga skildringarna av ockupationen. Beställ tidningen från: Ingemar Leksell, Olivedalsgatan 4, 413 10 Göteborg.

att det finns terrorister och terrorister, flygkapare och flygkapare. I Sovjetunionen får tydligen den politiska oppositionen tillgripa våld eller hot om våld för politiska mål, men inte i Mexico. När tänker det borgerliga Sverige erkänna att det är politiska motståndare som man kallar för terrorister, medan ens meningsfränder alltid har de bästa motiv.

Vad vill Förbundet

Förbundet Arbetarmakt kämpar för det kommunistiska, klasslösa samhället. Vägen dit går över det socialistiska samhället.

Arbetarråd

Vi kan skönja hur ett framtida socialistiskt samhälle skulle kunna gestalta sig, om vi studerar den organisering som ständigt har återkommit i arbetarklassens kamp, de i revolutionära situationer uppkomna arbetarråden.

Alltifrån sovjeterna i Ryssland 1905 och 1917-18 - över råden i Spanien 1936 och Ungern 1956 - till kommittéerna i Portugal 1975, har rådsformen visat sig vara arbetarklassens självklara organisering.

Rådsrörelsen saknar alltså ingalunda historia, men den har förtigits, beljugits och bekämpats av borgare, stalinister och maoister. Somliga leninister erkänner rådets betydelse, men ser i dem endast en stödorganisation till staten och partiet, och inte som socialismens kärna: den organi-

sationsform som kastar alla hierarkiska och från proletariatet skilda makter över ända.

Det socialistiska samhället innebär att arbetarklassen utövar den direkta kontrollen över produktionen och samhället. Det kan endast ske genom att det på basplanet (arbetsplatser, bostadsområden etc) bildas råd och att dessa centraliseras till regionala och centrala församlingar. Makten ligger hela tiden hos de lo-

kala råden genom att en delegat alltid är ansvarig inför den församling hon/han är utsedd av. För att undvika "proffsrepresentanter" tidsbegränsas delegatperioden, delegaterna är omedelbart avstättbara och har inga privilegier. Självklart varvas manuellt och intellektuellt arbete (arbetsrotation). En planekonomi upprättas, vilken styrs av råden.

Total revolution!

Vi framhåller att socialismen kräver en total revolution, som griper in i livets alla områden. Gränsen mellan arbete och fritid suddas ut, begrepp som "kultur" och "politik" blir en naturlig del av all mänsklig aktivitet, arbetsdelningen bekämpas och uppdelningen av beslutsfattare och verkställande av besluten upphör.

Förhållandet man - kvinna - barn befrias från de förtrycksmekanismer som återfinns i bl a kärnfamiljen. Nya boende- och samlevnadsformer kommer att kunna utvecklas.

SOVJET, KINA
POLEN, KUBA,
TJECKOSLOVAKIEN
VIETNAM

Finns det då något exempel på ett socialistiskt land? Nej, tyvärr. I de länder som kallar sig socialistiska råder istället för kapitalism ett nytt produktionsätt, statsbyråkrati. Där ligger den beslutande makten hos en byråkrati, organiserad i det "kommunistiska" partiet. Denna byråkratklass upprättar en planekonomi i enlighet med sina egna intress. Statsbyråkratin kan lika lite som kapitalismen reformeras bort, och det pågår ständigt en klasskamp i dessa länder, vi har sett exempel på detta i bl a Polen 1970-71 och Shanghai 1968.

Sista dagen på bruket.

Klockan som sitter över den sirligt utsågade porten visar 7.45. Gustav, eller Gustavsson som han egentligen heter, kommer exakt en kvart före arbetets början. Om Securitasvakten orkat lyfta blicken från morgontidningen hade han kanske märkt att Gustav är en timme försenad och att den gamla grå täckjackan är utbytt mot en ny skinnimiterad fritidsrock. Hade han dessutom gått igenom inpasseringslistan hade han förstätt att det här inte var vilken dag som helst för Gustav. Imorgon får han nämligen formellt inte släppa in honom.

Gustav korsar den stora grusplan där bara för ett par år sedan den höga massakokaren stod och stank. Nu har miljökraven äntligen trängt ända in i detta slutna samhälle. Själva maskinverksamheten har flyttats till annan ort där miljöförstörelsen inte är lika uppenbar.

Värmen slår emot Gustav när han som vanligt öppnar dörren in till själva fabriken. Det känns skönt att komma in från regnet, rusket och det kompakta höstmörkret. Stämpelklockan får vänta på andra offer för idag flyttar Gustav bara över kortet från sitt fack till högen för gamla kort. Om ett par dagar kommer någon förmän och tar med sig hela bunten för veckans genomräkning. Då kommer 752 inte att stämplas på något nytt kort.

Gustav går in i fikarummet. Det har panoramautsikt ut över papperssalen och ligger alldeles under omklädningsrummen. Skåpet tömde han redan i fredags på de grejor han ansåg sig ha någon användning för. Ett par gamla slitna stövlar, en svettig skjorta, ett par toarullar och allt dammet lät han ligga kvar. Skulle någon städare titta in genom den halvöppna dörren skulle han eller kanske hon, rensa ut skräpet. Annars får det bli den första uppgiften för någon nyanställd.

Gustav viker ihop skinnrocken ordentligt och placerar den på ett av de små skåpen som står bredvid den av kaffe nedsmutsade kokplattan.

Nu är det bara knappt en halvtimme kvar innan det första gänget av dammiga pappersarbetare intar sin plats runt perstörpsborden. Gustav sätter på kaffevattnet och dukar fram pappersmuggar och assietter. Den ena tårtan åker in i kylskåpet för att konsumeras av den andra fikagruppern som inte kommer förrän vid halv tiotiden. Den andra tårtan skärs med varlig hand upp i 16 lika stora bitar. Så lika de nu kan bli av en förvärt hand och genom ögon som ännu är röda av fredagens damm.

Först på plan blir Algot från vals-botten. Han följs snart av Milan och hans lite brokiga och högljudda vänner. In kommer också de verkligt gamla stötarna med Soldaten i spetsen. Sist kommer nybörjarna som inte varit på bruket mer än ett par månader eller något år.

För ovanlighetens skull blandas bordet med nästan jämt antal jugoslaver och svenskar. Det är inte den vanliga synen, då svenskarna sitter vid sitt bord och äter ostmörgåsar och dricker mjölk ur någon gammal

brännvinskvarter, och jugoslaverna borta i hörnet sitter och mumsar i sig salamikorv och osötat bröd under livliga tillrop och armviftningar. Nu sitter man demokratiskt sida vid sida och även svenskarna blir uppslupna när gamla minnen börjar korsa borden.

Den enda som sitter tyst och lite vid sidan om är Gustav. Den positionen har han vant sig vid. Varken han eller någon annan reagerar på att festföremålet som vanligt är en out-sider.

Fast egentligen vet ju Gustav att livet kan och har varit annorlunda. Att det var han som förr alltid snackade och samlade jobbkompisarna kring sig och gemensamma mål. Då var det med stolthet han visade upp sitt handskrivna medlemskort i fackföreningen. Då var han en respekterad, om än lite egen, yrkesarbetare. Men hur ser det ut idag? Varför gick det som det gick?

Medan den senaste löneförhandlingen diskuteras och gårdagskvällens TV-program granskas sitter Gustav tyst och tänker tillbaka på sina 43 år vid bruket. Efter fem år som lantarbetare började Gustav på pappersbruket. Samma år tog Hitler makten. Diskussionerna hemma och i facket undgick inte Gustav.

Fast han aldrig kunde förlika sig med Stalinryssland röstade han oftast med den Kommunistiska Fackklubben. Något annat radikalt alternativ existerade inte för Gustav. På så sätt fick han sossarna emot sig. Under 50- och början av 60-talet kritiserade han kommunisterna för undfallenhet och för deras för-svar av Sovjet. Ett Sovjet som det redan från början gått snett för. Kommunisterna, som Gustav alltid satte s punkt k framför, frös ut honom.

Men läget var inte så mörkt som det kanske kunde verka. Jobbkompisarna stödde honom oftast. Ibland kom t o m partimedlemmar från SKP och SAP och bedyrade honom sin lojalitet i smyg. Och så hade han jobbet. Fast det slet hårt på rygg och leder trivdes han.

Så kom dråpslaget. Året var 1966 och pappersmaskinen skulle byggas om från grunden. Det enda som blev kvar av den gamla maskinen var cylindern som torkade pappret. Jobben skulle bli fysiskt lättare och företaget krävde personalminskning med två man per skift.

En morgon satt en liten vit lapp nedstucken bakom stämpelkortet. Meddelandet var kort och koncist: "Företaget har i vederbörlig ordning kontaktat förhandlingsmotparten, vilken har godkänt, att personalen vid PM 14 efter ombyggnaden skall uppgå till fem personer. Du kommer naturligtvis beredas annan sysselsättning. Var vänlig infinn dig till förmän Johansson för vidare information. PLJP/Projektledare."

Annan sysselsättning. Jo, nog faen förstod Gustav vad de menade med "annan sysselsättning". Men att de vågade gå så långt, det kunde han aldrig föreställa sig.

- Den här veckan har vi inget speciellt för dig Gustav, så du får gå och skära omslagspapper till handemballeringen, hade förmannen sagt.
- Men det blir en engångsföreteelse, det lovar jag. Och jag brukar stå för vad jag säger, sa Johansson.

Engångsföreteelse. Jo det är klart att man kan kalla det, nu när tio år har gått och det aldrig blev något annat.

Visst klarar en människa många stötar. Men det finns en gräns. En del går under och andra kryper in i sig själva. Gustav gick den senare vägen.

Forts. på sidan 5

Arbetarmakt?

Kross! Kapitalismen!

För att genomföra den socialistiska revolutionen, såväl i öst som i väst, krävs det att arbetarklassen är organiserad och förberedd, medveten om sin historiska uppgift att störta kapitalismen och upprätta socialismen. Det kommer dock alltid att finnas arbetare som är mer medvetna än andra, de som går i spetsen i kampen. Det är också nödvändigt att dessa "avantgardet", organiserar sig. Genom att vara en del av klassen, känna dess historiska erfarenheter och tillämpa den revolutionära teorin, marxismen, kan avantgardet göra analyser av den aktuella situationen som möjliggör ett effektivt ingripande i klasskampen.

Leninism? Nej!

Denna organisering måste innebära något helt annat än det leninistiska partiet. Den leninistiska partiteorin betraktar förhållandet

mellan teori och klasskamp, mellan medvetande och vara, som ett ensidigt förhållande. Den betraktar teorins framväxt oberoende av klasskampens vågor. Teorin blir därför en angelägenhet för Partiet. Leninisterna menar att arbetarna inte på egen hand kan uppnå ett socialistiskt medvetande, utan att Partiet måste tillföra detta. På detta sätt kan man rättfärdiga sin egen ställning utanför klassen och räkna sig som en institutionalisierad maktfaktor i det "socialistiska" samhället.

Självständighet? Ja!

I stället för ett förlitande på Partiet framhåller Förbundet Arbetarmakt den hos arbetarklassen nödvändiga självständigheten, såväl i förhållande till den borgerliga staten, den reformistiska rörelsen och fackföreningarna, som till mer eller mindre revolutionära organisationer. Denna självständiga organisering tar sig idag uttryck i bl a stormöten och strejkkommittéer.

Fackets begränsningar

Vi arbetar idag för att sammansluta de mest medvetna och aktiva arbetarna i s k arbetsplatskommittéer. Dessa kan vara alltifrån en löst sammansatt "kompisgrupp", en studiecirkel, en grupp kring en tidning, till en fast och organiserad grupp med en politisk plattform.

Fackföreningarna är inom-kapitalistiska organisationer, de är en organiserad försäljning av varan arbetskraft. De upprätthåller avståndet mellan ledare och ledda. Varje revolutionär situation har visat att fackföreningarna spelar en kontrarevolutionär roll. Genom att de förutsätter en motpart - kapitalisten - hindrar de automatiskt utvecklingen av såväl den revolutionära medvetandet som organisationen. Därför är det felaktigt och omöjligt att försöka erövra fackföreningarna för en revolutionär politik.

Förbundet Arbetarmakt anser att det idag inte existerar någon konsekvent revolutionär organisation, och har därför tagit till sin uppgift att bidra till skapandet av en sådan. För oss innebär det tre huvuduppgifter:

1. att framhålla att socialismen innebär arbetarmakt och inte partimakt.
2. att framhålla den för socialismen nödvändiga självständigheten hos arbetarklassen.
3. att framhålla att socialismen kräver en total revolution.

Arbetarklassens frigörelse måste vara dess eget verk!

Facit av avtalsrörelsen 1

Ridån har gått ner. Galakostymen kan sättas i malpåse till nästa evenemang. Arbetsfreden är räddad, så som många gånger förr. Lite konfrontation undgick man inte, ens in i det sista, men trots allt var man ju överens på den väsentliga punkten: Arbetarklassen måste ta en standardsänkning. Det var oundvikligt, ty "vi måste alla ta vårt samhällsansvar i dessa bistra tider".

Övertidsblockad, varsel om strejker och lockouter, hårda nattmanglingar där ibland bara Ramlösaflaskan kunnat hålla modet uppe... Det har varit mycket bråk om ingenting. Redan LO:s utgångsbud skulle innebära en standardsänkning. Vi måste räkna med en minst 10 %-ig inflation, ingenting tyder på att den skulle bli lägre än i fjol. Dessutom har vi fått moms- och höjning, devalvering och andra kostnadsökningar på halsen.

Den oenighet som funnits i slutskedet av förhandlingarna har rört sig kring frågor av "principiell" natur. Kostnaderna skiljde sig inte nämnvärt mellan de olika förslagen.

Förhandlarna är inte så stora illusionister att de bara genom att visa

upp sina trötta ögon och nötta arm-bågar kan få oss att tro att de verkligen kämpat för sina medlemmars intressen. Det måste till något pampigare än så. Det verkar som om den sista upptrappningen av förhandlingarna har kommit till för att dölja ett skitavtal. Det är väl meningen att vi ska pusta ut och säga: "Arbetsfreden är ju ändå räddad". Men till vilket pris? Att vi fått en rejäl standardsänkning har kommit helt i skymundan.

Det har talats mycket om i avtalsrörelsen att det inte skulle löna sig att strejka. Därför att det svenska kapitalet har byggt upp enorma lager och kan ta en konflikt bra. Detta är en bluff.

I en situation då företagen lätt kan sälja sina varor och har små eller inga lager, då är det effektivast att stoppa produktionen. Men då lagren är överfyllda som nu, är det en idealisk situation för att ta ut hamnarbetare, transportarbetare och lagerarbetare i strejk.

Det har ändå spekulerats en hel del i hur än den ena, än den andra gruppen borde agera i händelse av stor-konflikt. Det kan vara värt att uppehålla sig här ett tag, för en liknande situation kan uppkomma snart igen.

Vid en första anblick verkar det ganska meningslöst att tömma strejkkassorna för ett bud som innebär en klar lönesänkning.

Att det inte finns någon kampberedskap för 55 öre mer i timmen när budet borde ligga på en par spänn för att få en fjuttig standardökning är inte heller att undra på.

Vad kan det då finnas för alternativ till att sitta och hänga läpp för en halvtaskig strejk? Jo, en möjlighet är att utnyttja strejken, för vilken man för ovanlighetens skull uppbär strejkunderstöd, till att föra fram sina lokala krav. Ungefär så här: "Okej, vi ställer oss bakom LO:s 55 öre mer i timmen. Men dessutom skall vi ha X kronor i lokalt påslag och dom här X kraven skall vi dessutom ha igenom. Vi nöjer oss inte med fackbyråkraternas kampkommité utan utser istället en egen. Sen

går vi inte tillbaka förrän vi har fått igenom kraven".

Det gäller helt enkelt att mobilisera kring frågor som känns angelägna och inte bara sitta och rulla tummarna när LO tänker gå ut i en strejk som innebär ett nederlag innan den ens har börjat.

Men avtalsrörelsen är inte slut. Tvärtom, den har just börjat. Det är i de lokala uppgörelserna vi kan bryta den maktlöshet som vi känt under de centrala förhandlingarna.

I vilket fall som helst, så har denna avtalsrörelse inneburit mer "vapenskrammel" än på mannaminne - även om det inte just varit LO:s förtjänst. LO och (s) har istället talat om att det nog blir nödvändigt med lönesänkningar därför att "arbetsgivarna är aggressiva". Ska LO kämpa för snällare arbetsköpare då? Ja, man kan undra!

Facit av avtalsrörelsen 2

Kritik och kommentarer till ovanstående artikel.

Jag kan inte med bästa vilja i världen påstå att jag känner mig entusiasmerad av årets avtalsrörelse (eller av någon tidigare avtalsrörelse jag har upplevt). Hela tiden känslan av att man bevittnar något som inte riktigt fullt ut kan beskrivas som en pseudo-händelse, men bra nära ändå... Följdaktligen känns det inte heller särskilt inspirerande att kommentera denna avtalsrörelse. Det finns politiska händelser som ägnas betydligt mindre utrymme i tidningar och TV men som på ett mera avgörande sätt griper in i människornas vardagsliv.

Ändå tycker jag att avtalsrörelsen bör kommenteras, om inte av andra orsaker så för att skringra dimmorna något. Jag har valt att göra det i form av en kritik av den artikel som "Arbetsplatsprojektgruppen" i Stockholm åstadkommit i ämnet. I denna artikel finns en del påståenden som jag finner tvivelaktiga eller helt felaktiga, liksom en allmän tendens, ett sätt att greppa ämnet, som jag ställer mig skeptisk till.

I slutet av artikeln talas om det alternativ som ska befria oss från

ekorrhjulet av lönekamp och inflation. Detta alternativ heter socialism.

Detta är i sak riktigt, om man tillfogade anmärkningen att ekorrhjulet inte bara går runt, runt, utan är en process, att det faktiskt finns ett samband mellan den ständiga ekonomiska försvarskampen och den revolutionära politiska kampen för ett nytt samhälle. Det sambandet består i att det är under den ekonomiska kampen som arbetarklassen gör de nödvändiga lärospånen i självständig organisering och skaffar sig den nödvändiga kampandan och självtilliten. Den medvetenhet som krävs för att störta kapitalismen och upprätta ett nytt samhälle inhämtas endast delvis genom studium av revolutionär litteratur, i huvudsak är det fråga om konkreta erfarenheter.

Om man läser vad "Arbetsplatsprojektgruppen" skriver om den ekono-

miska kampen, finns det föga eller intet som antyder ett sådant samband. Man skulle rehtav kunna tolka dem som så, att ekonomisk kamp måste vi bedriva för att hålla näsan ovan vattnet under kapitalismen, men med kampen för ett nytt ekonomiskt system har den i princip inget att skaffa.

Nu vet jag att "Arbetsplatsprojektgruppens" medlemmar inte har en så stelbent inställning. Men man skulle i värsta fall kunna tolka dem så...

Ekonomisk kamp fungerar medvetandehöjande (naturligtvis inte alltid, men som regel) genom att deltagarna ställs i direkt motsatsställning till kapitalet, ofta också gentemot hela den juridiska apparaten och gentemot sina egna "arbetarledare", den blottar de förtrycksmekanismer som vanligtvis ligger fördolda i vårt samhälle. Den verkar medvetandehöjande genom att arbetare som förut var och en gått hem till sitt efter arbetets slut och "skött sig själv" förenhetligas och upptäcker sin kollektiva styrka. Slutligen verkar den medvetandehöjande genom att bevisa för de deltagande arbe-

tarna att dom faktiskt kan klara av att organisera saker och ting själva. Men alla dessa positiva effekter kan spolieras av att hela konflikten går åt skogen, att man förlorar kampen. Vad som kunnat bli ett stort steg framåt i medvetandeprocessen förvänder i passivitet och resignation, i avståndstagande mot strejkvapnet överhuvud.

Det är sålunda inte bara kampens former det handlar om, eller kamp i största allmänhet, utan också dess resultat.

Därför kan jag inte dela "Arbetsplatsprojektgruppens" förtröstansfulla attityd inför tanken på en storstrejk i dagens läge. Jag är inte så övertygad om möjligheterna att förvandla en av LO utlyst konflikt "som innebär ett nederlag innan den ens har börjat" till en framgångsrik kamp.

Ett bra försök

Claes Fredelius: "Det socialdemokratiska försöket". Förlaget Barrikaden.

Denna bok, med undertiteln - om arbetarkontroll och företagsdemokrati i svensk arbetarrörelse -, är bland det bästa som skrivits om socialdemokratin i detta land.

Boken koncentrerar sig på arbetarkontrollfrågorna i anknytning till främst tre perioder (enligt Fredelius egna motiveringar):

Åren 1917-24, de internationella händelserna med revolutionen i Ryssland, revolutionsförsök i stora delar av Västeuropa, påverkade den svenska arbetarrörelsen och dess diskussioner. "Socialisering" och "industriell demokrati" diskuterades intensivt i

svensk arbetarrörelse.

Åren 1943-46, åren kring slutet av andra världskriget, kom aldrig att ställa kontrollfrågorna i centrum för arbetarrörelsen. Men de åren är ändå intressanta, därför att den svenska arbetarrörelsen gick mera enig ut ur andra världskriget än vad den svenska borgarklassen gjorde. 1946 träffades också det första företagsnämndsavtalet.

Åren 1969-, då de vilda strejkerna växer i omfattning och socialdemokratin utvecklar den "ekonomiska demokratin" politik.

Syftet med boken är, enligt författaren, "att ge bakgrund och perspektiv på socialdemokratiens aktuella politik om den ekonomiska demokratin, men också att mer allmänt belysa frågan om arbetarnas kontroll över produktionen".

Detta syfte uppfyller Fredelius gott och väl.

När svenska vänsterförfattare ska skildra "grundläggande drag i den svenska arbetarklassens fackliga och politiska organisering", tycks man jämnt och ständigt glömma ungsocia-

lismen och i vissa fall också SAC. Detta är en brist, inte därför att ungsocialismen/anarkismen var/är något bra alternativ till den socialdemokratiska reformismen. Men därför att ungsocialismen i början på 1900-talet var det enda politiska alternativet inom svensk arbetarrörelse. Fredelius utgör inget undantag i detta fall.

Så i stället för att ta upp det politiska alternativet som ungsocialismen dock utgjorde i vissa frågor och framförallt principiellt, tvingas Fredelius att citera Lenin och sätta honom i kontrast till Branting. Naturligtvis framkommer på så sätt teoretiska/ideologiska skillnader. Men den skillnaden fanns inte i praktiken i den tidiga svenska arbetarrörelsen, då Lenins synpunkter ej var kända här. Detta grepp tycks mej något konstlat.

Men vi vill inte heller sticka under stol med att det finns begränsningar för t ex hur stora lönehöjningarna kan bli. Dessa gränser sätts upp av den ekonomiska situationen i det kapitalistiska systemet. Om det är en verklig kris på gång, så är det inte alltid säkert att arbetarklassen bara genom att kämpa, med strejker eller andra medel, kan nå de förbättringar den anser nödvändiga, eller ens bibehålla den standard den har.

Och tyvärr är det så att det inte bara är de ekonomiska ramarna som avgör möjligheterna till en segerrik ekonomisk kamp. Det krävs också medvetenhet och kampvilja hos arbetarklassen. Och nu är det så att när de "ekonomiska ramarna" för materiella förbättringar är som störst - vid högkonjunktur - då är också kampandan hos klassen minst. Och tvärtom, när den ekonomiska krisen begränsar utrymmet för lönehöjningar så ökar kampandan.

Det är helt riktigt att en konflikt där man tar ut transport- och lagerarbetare men inte dom som är engagerade i direkt produktion skulle bli förödande för arbetarköparna i detta läge. Men hur skulle det gå till? Vem skulle dra igång den strejken? Naturligtvis inte LO. Och ingen annan har f n en sådan auktoritet och ett sådant förtroende att man skulle kunna uppmana till en sådan strejk och få mer än 10 % att följa maningen. Och utan större uppslutning går alltihop i stöpet.

Den enda realistiska möjligheten till en storkonflikt är f n att initiativet kommer från LO. Och även om det gäller som en självklarhet att de revolutionära krafterna måste satsa all sin kraft och energi på att se till så att den blir en seger, så ställer jag mig ändå skeptisk till att idag försöka trycka på LO att utlysa en sådan konflikt. Dels tror jag inte kampandan och medvetenheten är tillräckligt utbredd inom arbetarklassen, dels tror jag inte att de revolutionära krafterna i Sverige har förmågan att tillräckligt underblåsa denna kampanda.

Jag tror att vi ska tala så tyst som möjligt om en storkonflikt på

ALTERNATIVET

Vad vi vill ha sagt är att vi måste skaffa oss ett annat perspektiv än enbart denna eviga lönekamp. För det känns ju lite meningslöst att t ex gå ut och tömma strejkkassorna i en strejk - även om den till skillnad från LO:s bud skulle ha rejäla krav på lönehöjningar - bara för att upptäcka att dessa lönehöjningar efter ett år är upptäta av inflationen! Och så ska man då börja om på nytt med tomma strejkkassor... Jo, visst är det nödvändigt med ekonomisk kamp, men det finns faktiskt ett alternativ till detta ekorhjul av lönekamp och inflation.

Alternativet är att vi gör oss av med arbetsköparna. Att arbetarklassen gemensamt bestämmer över vad som ska produceras efter att ha kommit fram till vad man vill konsumera. I ett sådant samhälle finns ingen klass av företagsledare som har intresse av att hålla nere lönerna, eller att tillverka en massa skit bara för att dom kan göra höga vinster. Detta alternativa samhälle brukar kallas socialismen. Det är inte något avlägset mål, det är högst nödvändigt, det ser vi t ex just i denna avtalsrörelse.

Arbetsplatsprojektgruppen i Stockholm

svensk arbetsmarknad i nädens år 1977, och istället trycka desto hårdare på möjligheterna att ta ut vad man kan i den lokala lönekamp som nu följer. Där det finns en kampanda, där kommer man att segra. Där resignationen och känslan av att "vi måste nog dra åt svängremmen" är utbredd, där kommer man inte att försöka kompensera det centrala avtalets reallönesänkning, men man kommer inte heller att utgöra en belastning i en storkonflikt och dra med sig de mera medvetna arbetargrupperna i fallet när nederlaget är ett faktum.

Slutligen en anmärkning om "kampanda". Jag fattar uppriktigt talat inte vad "Arbetsplatsprojektgruppen" menar när man skriver att kampandan är som minst när det finns mest att "ta ut". Det är helt enkelt inte sant, om man ska döma av den strejkstatistik som finns att tillgå. Den visar på flest vilda strejker vid utpräglade högkonjunkturer.

Kanske menar man att folk är relativt nöjda med sin situation under högkonjunkturer, och missbelättna under lågkonjunkturer. Men "kampanda" innebär att man gör något av sin missbelätenhet, att man verkligen till handling, att man verkligen är beredd att göra något åt det som orsakar missnöjet.

Mau mau

En annan brist är också den väl snabba skildringen av kommunistpartiet och dess utveckling. Ett tiotal sidor till kunde Fredelius gott offra.

Utvecklingen efter 1969, med början i de vilda strejkerna i Malmfälten, ägnas den sista tredjedelen av boken åt. Det är ett gott val. Även om citaten ibland blir väl långa, men det är kanske nödvändigt eftersom Fredelius skriver på det justa sättet att han låter beskrivningen utgöra analysen. Det är bra. Det tvingar nämligen oss läsare att tänka efter själva.

Slutligen ska bara nämnas att boken är utgiven på Förlaget BARRIKADEN, och den är väl dyr med sina 25 kronor för knappa 150 sidor.

Tebus

Sista dagen på bruket.

- Ska du inte ha en bit till, Gustav? Algot räcker fram den sista tårtbiten som har en mjölig rödfärgad ros på toppen. Gustav svarar inte men sträcker ut handen och gör ett bestämt stopptecken.

Här i fikarummet är Gustav en outsider som ändå inte står helt utanför. För en utomstående kanske det verkar så men i tystnaden och tillbakadragenheten finns solidaritet och värme. Han är trots allt en del av ett kollektiv. Ett kollektiv som han vet innehar en styrka som, när den utvecklas, ingen rår på.

Osynliga band löper mellan Gustav och flera av de andra. Det finns fler än han som hukar och bockar sig. Döljer förtretet, hatet, förnedringen och det misslyckade äktenskapet bakom masker av tuffhet, pajaseri eller en ständig ordström.

Sådana är dom. Den grå enhetliga massan slås sönder om man drar ifrån förhänget och vågar betrakta verkligheten så som den ser ut. Men ändå. Individerna bildar enheter. Enheter som skiter upp sig. Historien böljar fram och åter och så till slut, när verkligheten inte längre går att hejda, sliter sig klassen loss, rycker med de tvehågsna och ställer de tillbakadragna i spetsen. Då kommer Gustav eller rättare sagt Framtids-Gustavs tid.

Tanken svindlar. Gustav är upprörd. Ögonlocken stramar åt och kindknorna vitnar. Just nu skulle Gustav vilja tala ut. Berätta om onda tider. Om orättvis beslut och kanske också lite om en bättre framtid. Men Gustav är ingen agitator och de senaste åren har satt sina spår. Sakta släpper greppet om armstödet och efter en liten stund skulle inte ens Gustav kunnat upptäcka sin egen upprördhet, om han så hade haft tillgång till en spegel.

Snart börjar det första gänget dropa av och efter en stund är Gustav ensam igen. Han städar av lite grann på borden för att de andra ska slippa luta sina armbågar mot kaffebläckor och tårtsmulor. Proceduren upprepas och sedan är det bara ett par timmar kvar innan företaget bjuder på kaffe och avskedstal.

Gustav tar rocken och går ner i fabriken! Gör en sista sväng kring sin gamla pappersmaskin och ger sig sedan iväg till Transporten. Där känner han nästan alla och snacket är fränt men rättframt. Flera avdelningar står på tur: Hygien, Påsen, Bärkasseavdelningen, Hollenderiet och naturligtvis Panncentralen med alla gamla gubbar från det bortrationaliserade Syrahuset.

Klockan är snart 13.00 och Gustav stegar upp för den lite skrangliga stältrappan som leder upp till fabrikskontoret. Inne i driftsledarens rum har man redan samlats. Där finns förmännen Johansson och Klintby, driftledaren och platschefen Westerlind. T o m facket har sänt en representant, vice ordföranden i egen hög person.

Gustav står förläget med armarna hängande utmed sidorna och han vågar inte riktigt ta sig för någonting förrän Westerlund bjuder honom en plats. Tårtan här uppe är av en lite finare sort och klädd med tunna chokladlöv.

Gustav känner att stunden är kommen för att göra upp med alla gamla oförrätter, men blir avbruten i sina eventuella planer av platschefen. Han reser sig upp och tar ett ordentligt grepp om ryggstödet. Orden kommer vant och formuleringarna är språkligt oantastbara. Det är bara

innehållet som är vedervärdigt och lögnaktigt.

Westerlund talar om alla gånger företaget varit tacksamt för att Gustav ställt upp. Överpass på söndagar och nätter när någon annan inte ringt och sjukamligt sig i tid. Han kastar tillbaka sitt svarta hår och fortsätter:

- Med dej Gustav går en epok i tiden. Lojala och vakna arbetare är idag lika sällsynta som fridlysta växter. Du har ju för länge sedan tjänat oss i 25 år så någon guld-klocka blir det ju inte tal om. Vi vill istället med denna lilla festlighet visa dig vår uppskattning och tacksamhet och önska dig all välgång de år du har kvar. Vi är stolta över att du har stannat hos oss i så många år. Lycka till!

- Så låter det nu. Hur var det när Aftonbladet skulle göra reportage och du hotade med avsked om jag berättade om hur du trakasserade mig under en av mina snabbt intagna måltider. Tankarna kläds inte i ord och Gustav nickar och sväljer.

Westerlund glider ner i stolen lika smidigt som han reste sig och snart lägrar sig en tryckt stämning över hela sällskapet. Fackrepresentanten tvingar sig själv att bryta tystaden. Han trycker ner fimpen djupt i askkoppen innan han tar till orda. Han är inte lika säker som platschefen och orden stockar sig ibland. Innehållet är dock av ungefär samma kaliber. Han tackar Gustav för hans trogna uppslutning på fackmötena och för hans långa medlemskap i avdelningen. Själva tacksamheten manifesteras i ett handslag och genom överlämnandet av ett presentkort på Folkbladet för ett år framåt.

Gustav undrar om han glömt sitt och fackets medgivande till personalminskningen och omplaceringen för 10 år sedan. Han har inte gjort det.

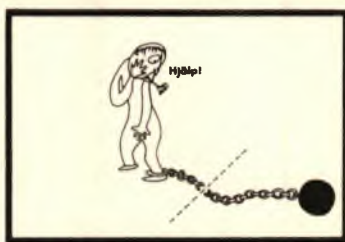
Sammankomsten är slut och alla tar i hand. Johansson ger honom en lätt klapp på axeln. Tittade man noga på skinnrocken skulle man säkert upptäcka ett svettigt handavtryck. Sådan var stämningen och sådan var rädslan inför Gustav.

Gustav skyndar ned för trappan före de andra och drar ett par kraftiga andetag när han kommer ut på grusplan. Grämseln över att han ingenting sagt, inte ens sista dagen, får honom att spotta en loska mot den glasförsedda informationstavlan som företaget satt upp på väggen alldeles intill porten.

Gustav tar de sista stegen ut genom porten. Securitas-vakten nickar igenkännande. Hans arbetspass är snart slut. Men det kommer ju en ny dag imorgon, gubevars.

Ragge

NY UPPLAGA AV
Maurice Brinton:
POLITIKENS
IRRATIONALITET

5:-

Beställ från: ARBETARPRESS
Box 31 134, 40032 Göteborg
POSTGIRO: 88 66 51-9

Om det inre förtrycket

Över 20 000 självmordsförsök görs varje år i Sverige. 2000 av dessa lyckas. Alkoholismen har brett ut sig med lavinartad fart (varje år omhändertas över 100 000 människor för fylleri). Bruket av droger, främst alkohol, har gått långt ner i åldrarna. I Sverige idag finns närmare 15 000 "svåra" narkotikamissbrukare. Den så direkt farliga och "fördummande" sniffningen är så vanlig att minst var tjugonde elev på högstadiet är regelbunden sniffare.

Kapitalismen slår inte hårt mot arbetaren och människorna endast inom produktionssfären. Dess psykiska misshandling av människor är minst lika allvarlig som dess direkt fysiska nedbrytning av människor. I början av detta sekel var kapitalismens brutalitet och förtryck av arbetarklassen uppenbar, rent fysiskt sett. Arbetarklassen var tvungen att föra en stenhård och ofta mycket brutal kamp för att överhuvudtaget kunna överleva och reproducera sig själv. De levnadsförbättringar som arbetarklassen under 1800-talet och början av 1900-talet genom en berhård kamp lyckades uppnå, bidrog också till ett påskyndande av kapitalackumulationen. Naturligtvis uppträdde detta som ett dialektiskt förhållande. En ökad kapitalackumulation, och ett höjande av arbetsproduktiviteten, var en förutsättning för ett höjande av arbetarklassens levnadsförhållanden. Kampen för bättre levnadsförhållanden bidrog i sin tur till en ökning av kapitalackumulationen, främst genom förhöjd arbetsproduktivitet men även genom en förkortad omslagstid för kapitalet genom snabbare produktion och förbättrad distribution.

Ingen kollektiv-känsla kvar

Idag är inte arbetarklassens nödvändiga reproduktion hotad av direkt brist på livsmedel, eller p g a en alltför omfattande fysisk förslitning inom produktionen. Arbetarnas individuella psykiska problem är numera den allt vanligare framträdelseformen för kapitalets förtryck. Arbetarklassens kollektiva känsla av, och identifiering med sig själv som klass har alltmåra försvunnit, till förmån för ett individuellt privatiserat liv.

Produktionsprocessens mekanisering, och kapitalets "yttre" förvandling av arbetaren till maskinens bihang, har medfört en ökad alienering. Den alltmer utpräglade arbetsdelningen (varje arbetare sköter ett allt mindre delarbete i produktionens jätteenorma maskineri) har ökat splittringen av arbetarklassen.

Det borgerliga samhällets liv har alltmåra delats upp i avskilda sektorer. Fritiden har helt kommit att skiljas från arbetet. Kulturen har blivit en avskild, och endast ett ytterst fåtal förunnad, del av den samhälleliga aktiviteten.

Privata psykiska kriser

Borttynandet av arbetarklassens kollektiva känsla som klass, och genom att missnöjet mot kapitalets förtryck inte längre främst tar sig uttryck i kollektiv kamp, har lett till att

förtrycket tar sig uttrycksformer i arbetarnas privata psykiska kriser. "Varuskådespelet" och konsumtions-samhället håller missnöjet inom arbetarklassen isolerat till varje enskild individ, och missnöjet lagras i bl a kärnfamiljen.

De privata kriserna tar sig två uttrycksformer, varav antingen den ena eller den andra kan vara den

överväldigande eller de båda kan uppträda samtidigt tillsammans: Den ena uttrycksformens extremfall är antingen den välartade, den människoföraktande, den livsfientliga eller den individuella individen. Den andra formens extremfall är den sinnessjuka, den missanpassade eller alkoholisten.

Det kapitalistiska produktionssättet placerar människorna i olika förhållanden till varandra, till produktionen och distributionen. Människornas tänkande och handlande bestäms ytterst av deras förhållande till eller ställning i produktionen. Både arbetaren och kapitalisten måste agera på ett visst sätt, kapitalisten måste tillse att kapitalackumulationen går vidare. Han måste ständigt vara på jakt efter högre profiler, en ständigt ökad kapitalackumulation. (1) "Den som tvivlar kan ju iaktta sin egen personlighetsförändring medan man spelar "Finans", "Monopol" eller något liknande".

Arbetarens tänkande och handlande är i sin tur en personifikation av lönearbetet. Hans tänkande och handlande måste förstås ur varan arbetskraft dubbla existens som bruksvärde och konkret arbete.

Som försäljare av varan arbetskraft inom cirkulationssfären uppträder arbetaren på ett likvärdigt sätt med kapitalisten. Man byter likvärdiga värden (totalsamhälleligt sett) med varandra. Arbetaren får betalt för arbetskraftens värde. Lönearbe-

tets och arbetarens nödvändiga förutsättning för försäljandet av varan arbetskraft är just kapitalisten. Samtidigt som arbetaren får betalt för värdet av arbetskraften, strävar kapitalisten hela tiden efter att underordna (subsumera) sig hela arbetskraftens bruksvärde. *Helst skulle han vilja utnyttja arbetskraftens bruksvärde hela dygnet, men p g a arbetarklassens nödvändiga reproduktion kan detta inte tillåtas* (vare sig från kapitalackumulationens synpunkt eller arbetarens). (2)

Kapitalet försöker hela tiden att underordna hela individen under ett förtingsligt maskineri (varornas bytesvärden det viktiga, inte bruksvärdets innehåll). Kapitalet kan dock inte helt underordna arbetarens identitet och psyke under sig, utan *arbetarens verkliga, reella behov lever kvar* (om än under något av de privata krisernas uttrycksformer: alkoholism etc eller välanpassning etc.). Det är dessa *verkliga* behovs kvarlevande (under de "falska", av kapitalismens profithunger, skapade behoven) som är den nödvändiga grundvalen för en socialistisk revolution överhuvudtaget. Dessa behov och arbetarklassens privata, isolerade revoltförsök kan vid en tillräckligt djup ekonomisk kris (när kapitalackumulationens inre motsättning drivs till sin yttersta spets) leda till en samlad revolt, en revolution, mot kapitalets herravälde på *alla* områden.

Den borgerliga psykologin

Psykologins uppkomst kan hänföras till borgarklassens privata psykiska krisers uppkomst och dess behov av psykologin för att klara av dessa krisers värsta symptom.

Den borgerliga psykologin försöker finna felet i individen. Man har genom individuell terapi och behandling försökt dämpa neuroserna, försökt angripa dess yttre symptom, men inte dess orsaker. Freud var medveten om den sociala uppväxtmiljöns påverkan på neuroserna, och om dessas orsak. Men han ansåg neurosernas förträngande som en nödvändighet. Han abstraherade helt arbetet från teorin, och koncentrerade sig helt på att i sin terapi (som var förankrad i praktiken hos Wiens borgarklass) underknyta neuroserna,

för att få fram så välanpassade, självbehärskande och självständiga kapitalister som möjligt.

Vad tycker vänstern?

Även "vänstern" i dagens Sverige har ett liknande synsätt på vänstermänniskornas "inre" psykiska kriser. Stalin fördömde psykoanalysen som "borgerligt reaktionärt svammel". Lenin ansåg likaså att "rotandet i det sexuella...ändå när allt kommer omkring är rent borgerligt" (3). De stalinska efterföljarna i Sverige ställer sig också helt avvisande till all psykoanalys. KFML(r), SKP och MLK har på olika sätt uttalat sig mot att "människorna ska snöa in på psykiska problem", och sagt att man ska strunta i såna småsaker och istället ägna sig åt "POLITIK". Trotskisterna har visserligen uppmärksammat problemet, men har aldrig gett sig in i någon djupare analys av det. VPK i sin tur ägnar sig helt åt att driva krav på högre lön inom facket, och att skrapa ihop röster till riksdagen.

De personliga problemen har inte i någon större omfattning tagits upp i någon av dessa organisationer. Följden blir naturligtvis att en massa folk hoppar av, känner sig knäckta därför att de inte orkar jobba enbart politiskt längre.

Problemen sopas under mattan

"Vänstern" har förfallit till ett rent förkvävande av neuroserna. "Diskutera inte personliga problem, utan jobba politiskt". Man för en rent "ekonomistisk" politik, man har inte förstätt att kapitalets förtryck

slår igenom på alla områden i samhället. Därför driver man en rent ekonomisk linje, och kämpar endast för högre lönekrav varje år. Deras "ekonomism" består just i att man uppfattar förtrycket och kampen för *enbart*. Visst är de privata kriserna direkt knutet till, och beroende av, den kapitalistiska produktionsprocessen, ekonomin, men den ekonomiska kampen är inte den allena sälliggörande. Som jag tidigare påpekat är de privata kriserna ett av de

TERRORISTAFFÄREN

Om det inte vore för de många allvarliga och också tragiska inslagen, så kunde den s k "terroristaffären" gå till hävderna som årtiondets *aprilskämt*. Med hjälp av tidningar och TV lyckades säkerhetspolisen föra en god del av det svenska folket bakom ljuset i flera frågor - och många är ännu lurade. Vad som egentligen skett, vad som verkligen är sant i denna härva, lär inte komma fram förrän resultatet av en eventuell rättegång föreligger - om ens då!

Då ett sådant tal som det ovan framförda i högsta grad måste anses som mycket misstänkt av SÄPO, eftersom det inte (likt t ex tidningen *Gnistan*) automatiskt tar alla uppgifter från polisen som sanna, är det bäst att jag genast kommer upp med bevis. Det kanske kan öppna ögonen på ytterligare några av ARBETARMAKT:s läsare, som gick på "aprilskämtet" från början!

Vad vi vet

är att polisen den 1:a april grep ett 20-tal personer samt tog ytterligare tio-tals i förhör. Gripandena skedde under razzia-artade former med fullt uppbåd av kpist-beväpnad polis.

Enligt tidningarna framkom det av fynd i de gripnas lägenheter att

det fanns planer på att kidnappa förra statsrådet Anna-Greta Lejon.

I olika lokaler hittade polisen enligt egna uppgifter, sprängämnen, gasmasker, en polisradio, diverse vänsterlitteratur samt en låda för att transportera en människa i. De enda vapen som hittats är den pistol och den kniv Kröcher hade på sig när han greps. Den utrustning som skulle kunna sättas i samband med en terroraktion, är en låda, som enligt pressen skulle användas till att stänga in Anna-Greta Lejon i.

Av de gripna har sju utlänningar utvisats. Den ende som bevisligen har haft anknytning till tidigare terroraktioner är Norbert Kröcher. Motiveringarna för att utvisa de övriga har tydligen varit, att de antingen någon gång har träffat Kröcher, eller att de haft kontakt med Stockholms Flyktingråd, en hjälporganisation för politiska flyktingar som också Kröcher varit i kontakt med. Fem svenska medborgare sitter ännu häktade.

Några egentliga bevis för att det existerade planer på en kidnappingsaffär, har, med undantag av den ovan nämnda lådan, inte presenterats. Om det kommer fram något i en eventuell rättegång återstår att se. Den huvudanklagade Kröcher, kommer troligen aldrig att höras...

Det har i andra länder vid andra tillfällen inträffat att polisen arrangerat "bevis" för att sätta åt personer eller för att höja sin egen prestige. En sak gör att vi bör vara misstänksamma även i detta fall: Kände polisen till "innehållet" i lokalen i Rinkeby innan man "slog till"? Hur kunde annars, efter en halv dag, enligt TT, såväl den västtyska säkerhetspolisen som det svenska försvaret förklara att man var mycket intresserad av att ta del av den s k terroristhandbok som polisen enligt uppgift fann i lägenheten?

Åsiktsregistrering- än en gång

Som alltid när SÄPO varit i farten, kan man konstatera att de sysslat med åsiktsregistrering. Som kanske är bekant, så får SÄPO inte registrera personer på deras åsikter, utan endast när man har grundad misstanke om att personen i fråga är beredd att personligen medverka i våldsaktioner.

I samband med denna senaste "affär", framkom det att SÄPO registrerat en kvinna i Lund, för att hon för två år sedan på ett flygblad, varit kontaktperson för Förbundet Arbetarmakt. Vid förhöret med henne, som

tydligt hölls därför att hennes man i likhet med två av de utvisade var mexikan, visade det sig att SÄPO visste en hel del om Förbundet Arbetarmakt, men att man också ville veta mer. När man upptäckte att man inte kunde sätta henne i samband med den aktuella "affären", passade man på att samla uppgifter för framtida behov!

Om det nu är så att SÄPO anser att vår kamrat, eller Förbundet Arbetarmakt som helhet, är sysselsatt med någon slags olaglig verksamhet - varför inte upplysa de berörda om detta? Då vi inte är medvetna om att vi bedriver någon form av olaglig verksamhet, skulle ju ett sådant påpekande från polisens sida leda till att eventuell brottslig verksamhet upphörde!

Utan pressen

hade polisen aldrig lyckats med sitt "aprilskämt". Det mesta av vad som skrevs och sades de första dagarna i denna affär har massmedia fått dementera. Det är bara det att dementierna som vanligt varit betydligt mer undanskymda än de ursprungliga lögnerna.

Således har det aldrig hittats varken vapen, likkistor eller japaner (!)

FORTS SID 10

Starka protester i Danmark

Den förste april greps en mexikan och tre danskar i Köpenhamn, som en utlöpare av den s k terroristaffären i Sverige. Danskarna släpptes efter förhör, men den 32-årige mexikanen sitter fortfarande i förvar. Han häktades enligt två lagparagrafer, dels §108, den s k "milda" spionparagrafen, dels §114 som handlar om förberedelse till samhällsomstörtande verksamhet. Ännu har polisen inte kunnat presentera några konkreta bevis för anklagelseakten. Den enda anknytning som finns till Sverige är att den häktade mexikanens bror var bland de tre latinamerikaner som utvisades till Kuba den 16/4.

Den 28/4 meddelade danske justitieministern Orla Möller, att regeringens säkerhetsutskott beslutat om utvisning av den 32-årige mexikanen.

Man har ännu, den 1/6, inte beslutat om vilket land han ska utvisas till, och mexikanen sitter fortfarande i förvar på Västra Fängelset i Köpen-

hamn. Beskedet om utvisningen har väckt kraftiga protester i hela Danmark.

"Ett förbannat svineri" - det var försvarsadvokaten Ib Dam-Jensens första kommentar när beslutet meddelades. Han klagade omedelbart hos folketingets ombudsman. Ombudsmannen menade dock att i en konflikt mellan rättssäkerheten och statens säkerhet måste den senare gå före, mexikanen bör utvisas.

24 kända danska jurister sände den 29/4 en protestskrivelse till justitieminister Orla Möller. I den säger man bl a: Vi menar, att det är förkastligt att det sker en utvisning, när det inte har framlagts någon form av bevis för anklagelsemyndigheternas påstående. Det finns således ingen grund för en utvisning. Vi uppfattar utvisningen som uteslutande politiskt grundad och kräver, att den dras tillbaka. Juristerna ber också om ett möte med justitie-

ministern.

Professor jur dr Peter Germer vid Århus Universitet har klagat till den Europeiska Kommissionen för Mänskliga Rättigheter i Strassbourg. Kommissionen tog upp saken som ett brådskande ärende under pågående session den 9-20 maj. Man lämnade saken utan åtgärd eftersom det inte fanns risk för utvisning till Mexico.

17 000 privatpersoner och ett 30-tal organisationer har undertecknat en resolution, där man kräver att utvisningen ska omprövas. Bland de organisationer som skrivit under finns 19 fackföreningar och flera politiska partier, bl a SF, Retsforbundet, DKP och VS.

Mellemfolkeligt Samvirke har, efter ett möte i sin högsta myndighet, representantskapet, sänt en protest mot utvisningen till folketingets rättsutskott och till dagspressen.

Svenska och danska sektionerna av Amnesty International har i ett brev till Orla Möller protesterat över utvisningen och krävt att beslutet tas upp för omprövning. Även det danska Bertrandsrådet har slutit sig till protesterna.

Mexikanens advokat har nu stämt justitieministern på grund av utvisningsbeslutet.

Häktningen av mexikanen har förlängts till 15 juni. Han förhörs fortfarande. Inte på hela tiden har han fått träffa någon mer än sin försvarsadvokat.

Solidaritetsuttalanden kan skickas till:

HEKLA
Vesterbrogade 31, 2tv
DK-1620 KØBENHAVN V
Danmark
tel: 00945-1 31 41 65

VÄSTTY

Från feodalism, preusseri och n

- Att delta i en demonstration mot atomkraftverk är det samma som att förbereda inbördeskrig. Det sade CDU-politikern Franz Josef Strauss efter de omfattande demonstrationerna mot kärnkraftverket i Brokdorf i Västtyskland, en demonstration som blev brutalt nedslagen av stora polisstyrkor. I sin utvärdering av "slaget" konstaterade polisen också att tårgasinsatserna gjorde störst verkan mot

Dessa två, mycket små exempel, är yttringar och uttalanden inom den tyska federala republiken, Västtyskland, som utspelats under de senaste sex månaderna, och som är ytliga indikationer på den tilltagande militariseringen/fascistisering som äger rum, det allmänt hårdnande samhällsklimat som tar sig uttryck i yrkesförbud, i terrorism och terroristbekämpning, utbyggnad av den politiska polisen etc.

Denna artikel är ett försök till övergripande analys av denna utveckling, där terrorismens funktion inom den samhälleliga utvecklingen spelar en ganska central roll.

Västtyskland-EG:s centralmakt

Man kan på dagens Västtyskland tillämpa professor Johan Galtungs imperialistteori, med EG som den nya supermakten. Enligt denna teori är jorden indelad i sex olika politiska intressesfärer, varav Västeuropa bildar en. Karakteristiskt för varje intressesfär är att den innehåller en expanderande, imperialistisk, militariserad centralmakt - för Väst Europas vidkommande alltså Västtyskland.

Denna centralmakt är politiskt och ekonomiskt heltigenom USA-manipulerad och tecken på dess maktutövande är strävan efter ekonomisk hegemoni inom intresseområdet samt infiltration och inblandning i de omgivande ländernas inre angelägenheter, bl a genom den hemliga/politiska polisens expanderande arbetsområde.

Enligt Galtung är EG som helhet en ekonomisk struktur med starka ekonomiska maktsträvanden, strävan efter kontroll och med en imperialistisk och neokolonialistisk expansionspolitik. De imperialistiska expansionssträvandena i sig är ett allvarligt hot mot freden i Europa, och inom denna aggressiva ekonomiska sammanlutning intar Västtyskland en central och alltmer ledande roll.

Historisk bakgrund

Om man ser till den historiska bakgrunden för det territorium som idag utgör Västtyskland, finns det en relativt obruten linje av auktoritär militarism och expansionssträvanden, som leder från den tidigare absoluta feodalismen med livegna bönder och maktfullkomliga furstar över till det preussiska väldet och första och andra världskriget, båda aggressiva angreppshandlingar.

Om man å andra sidan historiskt ser på den demokratiska utvecklingen inom Tyskland, bildar åren 1524-25 en märkespunkt. Efter Martin Luthers

halvfullgångna religiösa reform (som blev just religiös och som aldrig drog de sociala konsekvenserna) bidrog Thomas Münzer, Luthers efterföljare, till att starta de tyska bondekriegen. Dessa synnerligen omfattande bondeuppror mot det feodala samhällssystemet kvävdes i regelrätta massakrer, och när feodalherarna återtagit kontrollen över Tyskland avrättades var tionde vuxen medborgare som hämnd. Enligt Bernt Engelman, journalist och historieforskare, tog det 300 år för Tysklands befolkning att hämta sig från dessa repressalier.

Under 30-åriga kriget (1618-48) förlorade det dåvarande Tyskland half-

1933 finns 10 000 i livet, resten har bl a förintats i koncentrationsläger) och det socialdemokratiska partiet och fackföreningarna har fått många av sina medlemmar mördade eller skadade för livet.

Efter 1945 börjar man Tysklands återuppbyggnad, i hög grad på USA:s villkor. Den författning som Tyska Federala Republiken (die Bundesrepublik Deutschland = Västtyskland) får 1948 är i stort sett ett beställningsarbete av USA, utfört av Ludwig Erhard, senare förbundskansler på 60-talet. Det är en författning, helt baserad på en liberal, expanderande marknadsekonomi, skriven för restaurering av en kapitalägande klass.

tems överreaktioner, och den sittande regeringen (den stora koalitionen mellan konservativa och socialdemokrater) reagerar med övervåld och en stupid blockering som leder till att man inte gör några som helst politiska förändringar eller eftergifter till den nya vänsterns förmån. Den socialdemokratiska reformismen visar sin mest rigida sida, och därigenom tvingar man ut det som kunnat bli en fruktbar och fruktbärande opposition i ett helt frustrerat ingenmansland, genom det proportionslösa våld som är den auktoritära statsapparats främsta kännetecken.

I detta läge proklamerar vänstern "den långa marschen genom institutionerna", dvs en partiell samhällsanpassning för att på detta sätt kunna arbeta för sina krav på bl a ekonomisk demokrati, från "insidan" av systemet.

Yrkesförbudet

Den västtyska statens omedelbara svar på denna proklamation är yrkesförbudet, en åtgärd med en 300-årig historia i Västtyskland. Det infördes första gången 1775 i det kejserliga Tyskland, upphävdes formellt 1918 och infördes på nytt 1933 i Hitlers tusenåriga Tredje Rike.

Genom yrkesförbudet har man ryckt undan den materiella grunden för stora delar av vänstern, som genom sitt i hög grad intellektuella yrkesval är beroende av offentliga tjänster, dvs tjänster betalda av stat, delstat eller kommun. Genom yrkesförbudet förhindras den radikala politiska oppositionen helt enkelt att förtjäna sitt dagliga bröd - ett effektivt sätt att tysta en opposition, men frustrerande.

Terrorismen

1970 kommer så terrorismen, som kan ses som ett direkt svar på det statliga våldet och Västtysklands växande imperialistiska engagemang. Terrorismen är inte någon typisk västtysk företeelse i 70-talets värld, men den får sin speciella funktion inom det västtyska samhället, och också sin speciella "utvecklingstrend".

De första av Röda Armé Fraktionens attentat (med dödsoffer som följd) är riktade direkt mot USA på västtysk mark; det är sprängattentat mot USA-baser, som är uppmärksomhetsåtgärder i Västtyskland för stridande amerikanska truppstyrkor i kriget i Vietnam. Attentaten åtföljs av RAF:s krav på att USA ska upphöra med sin aggressiva krigsföring i Vietnam, att Västtyskland ska sluta stödja dessa imperialistiska strävanden och själv sluta föra en imperialistisk

ten av sin befolkning, och inte förrän 1830 och 1848 har befolkningen restaurerats och repat sig så pass, att demokratiska krav och en "borgerlig revolution" är möjlig. Under mellantiden håller feodalism, och kejsarsvälde ett järngrepp om utvecklingen.

När första världskriget är till ända stränder de demokratiska omformningsförsöken igen (1918 års misslyckade revolution) och 1933 är den demokratiska fasen slut på nytt genom Hitlers makttillträde. När "freden" randas 1945 efter andra världskriget, är bl a tyska kommunistpartiet helt tillintetgjort (av 380 000 medlemmar

De andra författningsförslag som fanns den gången, och som förespråkade en inkomstfördelning till fördel för arbetar- och medelklass, förkastades av ockupationsmakterna med USA som beslutande part.

Därigenom är grunden lagd till det högeffektiva industrisamhälle och till det "tyska under" som säkrat Västtyskland platsen som den ledande, expansiva makten inom EG idag.

Den politiska oppositionen mot detta "tyska under" börjar göra sig hörd på allvar 1968, med den nya vänstern. Reaktionen mot denna nya vänster är ett auktoritärt sys-

SKLÄND

zism till imperialistisk polisstat.

flyende demonstranter.

- Till de grupper som planerar inrikespolitiska omstörtningar får också hänföras exempelvis husmödrar, som i en förort demonstrerar mot att matpriserna höjts. Så står det också i en av de handböcker som ingår i den västtyska polisens utbildning för stävande av "uppror".

politik. Detta sker 1970-72, och RAF pekar i sina politiska uttalanden också på det grova strukturella våld, som finns inom det proindustriella Västtyskland - trafikoffer, dödsoffer på arbetsplatser p g a bristande arbetarskydd, våld mot barn p g a föräldrarnas ekonomiska misär etc.

Efter 1972 ändrar terrordåden form till kidnappning och ockupation (ambassaden i Stockholm) och kraven förändras från utrikespolitiska/nationella krav till konkreta, kort-siktiga krav på frisläppande av fängslade kamrater. Under innevarande år har den politiska ambitionsnivån sjunkit ytterligare, och dömandet av riksåklagaren Buback efter avslöjandena i Stockholm i april i år får ses som en ren hämndaktion.

Det innebär, helt enkelt, att den lilla del av den politiska oppositionen i Västtyskland, som försökt genomföra sina krav med våld och därför getts beteckningen terrorister, politiskt följt en fallande skala över höga utrikespolitiska mål (sluta bomba Hanoi) till näraliggande mål som gäller gruppen själv (frisläpp våra kamrater) och till slut mord som hämnd, d v s ren kriminalitet.

Detta svarar väl mot det västtyska etablissemangets påstående om att man krossat terroristgrupperna, något som man med bestämdhet hävdade redan 1974.

Repressionen hårdnar

Intressant i sammanhanget med perspektivet riktat på den demokratiska utvecklingen, är emellertid västtyska statens reaktioner på terrorismen. Det är reaktioner med övertoner av ren hysteri - vid något tillfälle var 150 000 poliser engagerade i jakten på sex stycken terrorister. Den politiska polisen har byggts ut, polisen som helhet har militariserats dithän att polisernas eget fackförbund protesterat, undantagslagar (som infördes 1968 efter våldsamma protester) har satts i kraft, angiverilagar har stiftats, censurparagrafer införts och ett system med infiltration och provokatörer har byggts ut.

I vad mån denna politiska kontroll är demokratiskt styrd och reglerad, besvaras lättast om man ser på vem som byggt upp detta polissystem. Det är den f d nazist, en herr Nollau, som byggde upp den politiska polisen under Hitler, och som ställde sina tjänster till USA:s förfogande i det ockuperade Tyskland redan 1945. Nollau har byggt upp den nuvarande politiska polisen i Västtyskland, och de grundläggande riktlinjerna för arbetet har inte

förändrats i någon avgörande grad från Hitlertiden.

Med Galtungs imperialistteori som referensram blir bilden helt klar av en imperialistisk stat, som för att behålla och stärka sin kontroll använder terror mot befolkningen i det egna landet och oegentlig inblandning i andra länders inre angelägenheter. I detta syfte är terrorism, befintlig såväl som provocerad, ett användbart redskap.

I så måtto verkar RAF också ha rätt, när man säger, att statsapparatusens syfte med terroristjakten är att "man vill att vi ska vänja oss vid att se en kulsprutebeväpnad polis

maktsträvanden. Man kan också göra tankeexperimentet att lägga in den nyligen avslöjade terroristaffären i Stockholm (med den påstådda avsikten att kidnappa f d statsrådet Anna Greta Lejon) i det USA-styrda konfliktnätet.

Sammanhangen börjar klarna

Terroristaffären i Stockholm har flagranta likheter med liknande, CIA-initierade eller CIA-provocerade kupper i Latinamerika, den här gången utspelad inför en politiskt i det närmaste helt oförberedd svensk politisk opinion och inför en rege-

tvekan om *hur* hon dog.

- En annan RAF-medlem, Siegfried Hausner, dog av skallskador på ett fängelselasarett i Västtyskland. Han deltog i ockupationen av ambassaden i Stockholm och gällde för att vara sprängexperten. Han är följaktligen den ende av de inblandade som skulle kunna bekräfta den eventuella riktigheten i ryktet att västtyska ambassaden i Stockholm sprängdes i luften inte av terroristerna utan av en kommandogrupp från västtyska polisen. Hausner utvisades från Sverige med brännskador, men dog av skallskador.

Gripandet av ett antal terrorister i Stockholm i april i år följde tätt inpå att det inför västtysk opinion avslöjats, att samtalen mellan anklade och försvarare i processen mot RAF utsatts för klaff i blaglig avlyssning. Detta avslöjande kom en kort tid efter att opinionen upprörts över att en framstående atomfysiker, Klaus Traube, utsatts för grundlös och olaglig telefonavlyssning. Avlyssningarna i Stammheim-fängelset började väcka en ny form av protester från breda grupper som med oro upplevt hur rättsväsendet underminerats. Utvisandet av två nya västtyska terrorister från Sverige (Kröcher och Adomeit) var om inget annat, så väl ett lämpligt objekt för att avleda och neutralisera denna kritik.

De radikalas reaktion

Hitintills har den radikala oppositionen inom Västtyskland reagerat på terrorism och terroristbekämpning med något som närmast liknat panik. Man har inte följt de traditioner som kom till uttryck under den nazistiska epoken, att stödja fångar av humanitära skäl, utan i stort sett använt det yttre hotet och den inre rädslan till att lidelsefullt bekämpa varandra eller dogmatiskt ansluta sig till Moskva alternativt Peking, vilket definitivt inte stärkt positionen.

I samband med avslöjandena om den olagliga avlyssningen mot RAF och deras advokater började emellertid en starkare och bredare kritik av rättsväsendet att komma till uttryck, en kritik som på nytt alltså tystades med hänvisning till terroristhotet. Vad som är reella fakta, och vad som är av systemet fabricerade fakta, kommer - förhoppningsvis - historien att utvisa. Klart är i varje fall, att denna senaste "terroristaffär" lätt låter sig inlemmas i den konfliktteoretiska teorin, som förutsätter att områdets centralmakt opererar även på näraliggande länders territorium via sin politiska polis.

K O-n

i varje gathörn".

Det samma gäller den grekiske politikern Andreas Papandreou, som efter den västtyske terroristmiss-tänkte medborgaren Pohles utlämnande sade till tidskriften Der Spiegel, att Västtyskland tilltvingade sig detta utlämnande genom hotelser, som var ett flagrant brott mot alla internationella konventioner om icke-inblandning i andra länders inre angelägenheter.

Den västtyska terrorismen har alltså fyllt en viktig funktion och varit synnerligen användbar för den imperialistiska statens inre och yttre

ring, som uppenbarligen reagerat såväl handlingsförlamat som naivt.

Det som gör den enligt uppgift planerade terroristkuppen i Stockholm särskilt intressant, är att den kom politiskt sett mycket lägligt för de makthavande kretsarna i Västtyskland, lika lägligt som några andra händelser:

- Ulrike Meinhof dog dagarna innan processen mot RAF skulle gå in i sitt politiska skede. Enligt uppgift hade Meinhof förberett sig för denna del av processen under de fyra år hon suttit fängslad, för att lägga fram RAF:s politiska koncept. Det råder också uppenbarligen stor

TERRORISM

som politiskt handlingsalternativ

Den sk terroristaffären håller långsamt på att glömmas bort. Kvar finns bara en inbillad förvisning om att SÄPO gjort ett "bra jobb", och ett ännu något starkare främlingshat. Kvar finns dock inte de utan bevisföring och rättgång utvisade politiska flyktingarna. Kvar finns heller inte ett uns av den minimala rättsäkerhet som alla politiska flyktingar tidigare "ätnjutit". Att i Sverige vara utlänningsmed vänstersympatier är för SÄPO ungefär detsamma som att vara presumtiv terrorist. Glansen kring den flyktingvänliga rättstaten Sverige bleknar alltmer.

Vi vet inte huruvida det verkligen planerades några kidnappningar eller andra terrordåd av en eller annan sinnesförvirrad Baader-Meinhof-anhängare eller om hela affären är uppdiaktad av säkerhetspolisen. De enda som skulle kunnat berätta utvisades utan att ha fått yttra sig offentligt. Och från polisen har det bara "läckt" osammanhängande uppgifter som ständigt dementerats. Bara den skenande fantasin hos ett antal polisreportrar har "räddat" affären från att bli totalt misslyckad. I en nyhetshungrig journalists hjärna blir en kökskniv så lätt en vapengömma och en villa med chilenska hyresgäster ett terroristnäste. När

SÄPO tiger som muren kan man ju också spa på med kistor och hängande fängelselador.

"Terroristaffären" kom mycket lämpligt för polisen. Rikspolisstyrelsen anser som bekant att den inte får tillräckligt med anslag till fler snutar och mer utrustning. SÄPO har ju också gjort bort sig grundligt med den sk Morjärvsmannen och, om någon fortfarande minns det, utvisningen av två oskyldiga japaner. Man var i ett skriande behov av att visa upp resultat och bevisa sitt existensberättigande. Det är väl ingen tvekan om att deras uppsåt lyckades.

Frågan om terrorism har kommit på tapeten igen. I Västtyskland grep polisen nyligen två misstänkta terrorister under mycket blodiga former, och i Sverige har SÄPO lyckats få sju människor utvisade, anklagade för att ha planerat att kidnappa f d statsrådet Anna-Greta Leijon. När detta skrives håller en grupp syndmolucker en skola och ett tåg som gisslan och ett kapat ryskt plan står på Arlanda med en - enligt pressen - bedjande kapare ombord.

Syndmoluckernas desperata försök att tvinga fram ytterligare en nationalflagga på den redan alltför brokiga världskartan, liksom den ryske kaparens personliga uppgörelse med förtrycket i Sovjetunionen faller utanför det vi ämnar ta upp här, nämligen försöken att koppla samman terrorism med kampen för socialismen.

Bakgrunden till de "politiska" terroraktioner som planeras och iscensätts idag, finns i huvudsak i den västtyska "stadsgerillans" aktioner under 70-talets två första år. Då genomförde Baader-Meinhof-gruppen (RAF) en rad bankrån, mordbränder, raid mot varuhus och bombattentat. De vanligaste målen var polishögkvarter, militärbaser och den reaktionära tidningskungen Springers anläggningar.

Den typ av kamp som "stadsgerillan" för är helt isolerad från kampen på arbetsplatserna. Den har inget annat att göra med klasskampen än att den är ett uttryck för "aktivisternas" isolering från den. Aktioner av den typ Baader-Meinhof-gruppen genomförde varkar dessutom mystifierande och passiviserande på stora grupper i arbetarklassen. Om "revolutionär praktik" definieras som individuell terror, framstår revolutionen givetvis som helt obegriplig. För drygt två år sedan (ARBETARMAKT 4/75) analyserade vi Baader-Meinhof-gruppens teori och praktik så här:

"RAF:s förläggande av kampen utanför såväl produktion som reproduktion - den externa lokaliseringen av kampen - har många orsaker. Flertalet av medlemmarna kommer från studentrörelsen (SDS) 1966-69, vilket delvis förklarar deras isolering. Klasskampens nivå i Västtyskland - såväl före som efter de vilda "septemberstrejckerna" 1969 - med dess avsaknad av revolutionär arbetarmiljö är en annan viktig orsak till den "externa lokaliseringen" av kampen. Den imperialistiska strategin för avspänning och fredlig samexistens med de "socialistiska" staterna innefattar en rigorös kontroll av kommunis-

tiska tendenser i det egna landet. Svårigheten att driva en kommunistisk politik på arbetsplatser och i bostadsområden framtvingar en gerillamilitans avsnöddhet från revolutionens subjekt - arbetarklassen. En tredje och företärkande orsak till RAF-kollektivets avsnöddhet utgör den leninistiska ideologin, med inslag av Marcuses pessimistiska marginalgruppsfilosofi.

Den leninistiska ideologin

Grundläggande i Baader-Meinhof-gruppens manifest om den väpnade kampen

i Västeuropa (beslagtagna i Västtyskland), är den leninistiska föreställningen att industriproletariatet lämnat åt sig självt bara kan utveckla ett fackföreningsorienterat medvetande. Den revolutionära insikten måste tillföras utifrån. RAF beskriver sålunda det västtyska proletariatet som antingen djupt resignerat eller aggressivt antikommunistiskt - en karaktäristik, som snabbt generaliseras till att gälla för industriproletariatet världen över. Arbetarklassen har fått "elefanthud" och föder inte längre några revolutionära tankar eller handlingar. Arbetarnas klassmässiga situation under kapitalismen innebär brist på erfarenhet och "abstraktionsförmåga", vilket är nödvändigt för att dra de rätta slutsatserna. En tidsenlig revolutionär teori kan bara utvecklas av dem, som på grund av sin objektiva klassmässiga situation äger den nödvändiga abstraktionsförmågan för att analysera klasskampens erfarenheter. Därmed avses alltså intelligensian. För att undvika alla missförstånd citeras dessutom Lenin i "Vad bör göras?"

RAF tilldelar följdaktligen "de revolutionära studentmassorna" en "avgörande roll på alla fronter". "Det är inte industriarbetarnas organisationer, utan den revolutionära delen av studenterna, som idag är bärare av det moderna revolutionära medvetandet". Manifestets klassanalys konstaterar också att "de unga intellektuella har tagit upp den röda fanan, som arbetarna låtit falla" och att "de idag bär den i första ledet". Att stadsgerillan sätter sitt hopp till randgrupper som studenter, afroamerikaner och ungdomen i största allmänhet (medan arbetarklassen är deformerad av borgerlig ideologi) är ett uttryck för deras idealistiska historiesyn. På samma sätt tillskrivs "ledarnas förrederier" en dominerande roll i arbetarrörelsens historia. Lyckosamma revolutionärer som den ryska och den kinesiska har vi Lenin och Mao att tacka för. "Det är först och främst viljan till revolution som skapar revolutionärer".

Det förefaller m a o som om den leninistiska ideologin med dess åtskilljande av teori (intelligentianpartiet) och praktik (arbetarklassen i all sin enfald) har fungerat som ett utmärkt alibi för stadsgerillans autonoma handlande utan kontakt med vare sig arbetarklass eller trasproletariat. Det revolutionära projektet lösgörs därmed från verkligheten".

Så långt ARBETARMAKT 4/75.

Idag är de kvarvarande stadsgerillagrupperna om möjligt än mer avskilda från verkligheten. Redan tidigt tvingades de att inrikta sig på försvar mot den ytterst välbevärade och välutrustade tyska polisen. Under de senaste åren har de aktioner som genomförts nästan uteslutande gått ut på att få fängslade terrorister frigivna. I fallet med den planerade kidnappningen av Anna-Greta Leijon tycks också en önskan att hämnas hennes agerande under "ambassaddramat" för några år sedan varit drivande.

Terrorism har inget med revolutionärers uppgifter idag att göra. Tvärtom står den individuella terrorn i stark motsättning till kampen för socialismen. Den ställföreträdande roll som stadsgerillan tilldelar sig självt är visserligen inte ny, men den är inte desto mindre felaktig och kontrarevolutionär. Den revolutionära rörelsen har inte och vill inte ha något samband med grupper som utger sig för att vara arbetarklassens ersättning.

TERRORIST AFFÄREN

FORTS FRÅN SID 7

i villan i Trollbäcken. Trots att TV på teckningar kunde visa massor med vapen så har bara ett enda hittills hittats. Kröchers pistol.

Hyckleriet har varit legio i t ex Aftonbladet. Medan man på ledar- eller kultursidan ifrågasätter om t ex de latinamerikaner som utvisats har någonting med affären att göra - kallas de på nyhetsplats för terrorister.

Slutsats: Utan pressens lojala stöd med sina lögnar hade polisen haft mycket svårare att utvisa de gripna utlänningsarna.

Rättvisan och de demokratiska rättigheterna

De formella, borgerliga, rättigheter-na har utan större protester kunnat åsidosättas. Det främsta exemplet på detta är utvisningarna enligt den sk terrorparagrafen i utlänningslagen. Enligt denna har i denna affär sju utlänningsutvisats till olika länder. Endast när det gäller en person har klara misstankar för samförhållande med terrorism funnits - nämligen Kröcher. I några av de övriga fallen har det endast framkommit att de sammanträffat med Kröcher, i andra inte ens det, utan ett vagt tal om "teknisk bevisning", t ex fingeravtryck utan relation i vilket sammanhang de uppkommit. Det gemensamma, och enligt polisen tydligen mycket misstänkta, är att samtliga dessa utlänningsutvisningar varit i kontakt med Stockholms Flyktingråd. Det som framlagts av polisen är inte några bevis som kunnat granskas. I själva verket har det inte behövts några bevis för att verkställa utvisningarna. Det har varit polisen som agerat såväl åklagare som domare i dessa fall. Visserligen har en del av regeringen formellt varit med om att fatta besluten om utvisningarna - men det är polisen som avgjort hur regeringen har informerats. Genom utlänningslagens terroristparagraf har man åsidosatt bl a FN-stadgans paragraf om de mänskliga rättigheterna där det talas om att varje anklagad ska ha rätt att försvara sig inför domstol. För de som polisen godtyckligt vill beteckna som terrorister gäller inte de mänskliga rättigheterna!

Resultatet blev i detta fall att oskyldiga personer förvisats till ett, okänt öde i annat land, utan någon som helst möjlighet att rentvå sig från misstankarna om skuld. Sedan kan herr Ullsten hur mycket han vill tala om att "utvisningen utgör inte en dom" - i praktiken gör den det. Exemplet med de japaner som för två år sedan utvisades enligt terroristlagen understryker också våra misstankar om justitiemord - de blev senare frikända i japansk domstol. Men i det egna landets och i folks ögon var de ändå dömda - de har haft svårigheter att få arbete så de kan försörja sig. För den ene ledde denna psykiska press till psykiskt sammanbrott.

Enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna så är envar som inte i domstol överbevisats om sin skuld oskyldig. Detta innebär att i denna affär har oskyldiga personer utvisats. De har slitits från arbete, hem, familj och vänner, för att förvisas till en oviss framtid.

Kraven att ställa är naturliga: UPPHÅV UTVISNINGARNA! ALLA PAPPER PÅ BORDET!

DEN STORA MATCHEN

Arendalsvarvet mot Öresundsvarvet

Ifjol höstas blev varvskrisen akut även för Götaverken. Bokslutet för perioden 1 jan. 1975 - 30 juni 1976 uppvisade en förlust med 576 miljoner varav 288 milj uppstått p g a av att staten, som fr o m halvårsskiftet var majoritetsägare, krävt ändrade bokslutsprinciper. (De ändrade bokslutsprinciperna medförde att de 288 milj dök upp i klump i detta bokslut istället för att spridas ut över flera år.)

VD i Götaverken sparkades den dag styrelsemötet avhölls, eftersom han ville lägga ner Arendal. (Tydligt gäller inte Lagen om Anställningsskydd för dorrar.)

Den statliga analysgruppen

I detta läge tillsattes den statliga varvskommisionen som skulle utreda de svenska varvens framtid. Bl a anlätades den brittiska firma som föreslagit nedläggningen av Upper Clyde Shipbuilders 1971. Allt var djävligt hemligt tills slutligen förslaget presenterades i februari.

Men även då var mycket hemligstämp-lat. Förslaget gick ut på att den tidigare bantningen av Göteborgsvarven med 50% skulle fortsättas, att Öresundsvarvet skulle skära ned sin personal med 21%, samt att krediter skulle ges till varven och redarna. Varven skulle få 8 miljarder (5-10 ggr mer/anställd än vad TEKO-industrin fått. Den borgerliga regeringen fortsätter sossarnas satsning på exportindustrin.) och redarna krediter på 2,1 miljarder och avskrivningslån på 0,9 miljarder. Dessutom skulle Saleninvest lösas ut ur Götaverken av staten. Statsföretagsrepresentant i den statliga analysgruppen ansåg att Arendal borde läggas ned.

Regeringens proposition

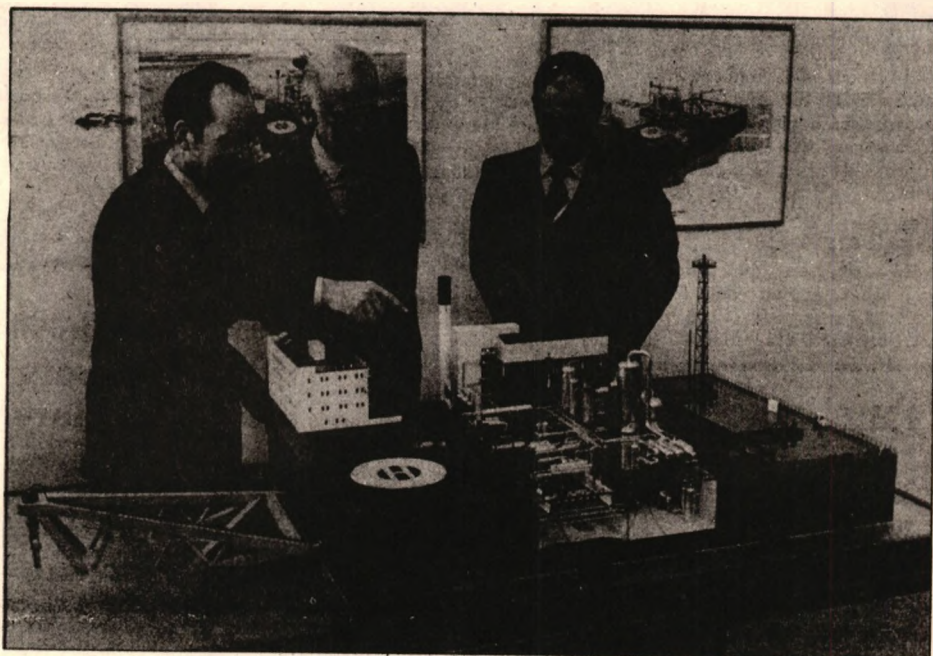
Regeringens proposition följde i stort analysgruppens rekommendationer, men lade till några hundra miljoner här och där. Vad gäller redarstödet gick man än längre. Redarna ges tillåtelse att flagga ut (under bekvämlighetsflagg) om de samtidigt bygger ett nytt fartyg som skall gå under svensk flagg. Ett typisk kapitalistisk kompromiss - jobben behålls på de svenska fartygen, samtidigt som redarna ges möjlighet att expandera på de bättre marknader. Vad gäller att satsa pengar på forskning och utveckling inom varvsindustrin och på att hitta nya produkter minskade regeringen analys-

gruppens förslag. Förslaget kommer upp i riksdagen i början av juni.

Kapitalets alternativproduktion

Götaverken har tagit fram ett förslag till alternativ produktion - flytande ammoniakfabriker. En stor präm på 166x74 m förtöjs vid en naturgaskälla och naturgasen får reagera med luftens kväve varvid ammoniak erhålles. Ammoniaken är i sin tur en viktig beståndsdel i konstgödseltillverkningen.

Prämen kommer att ligga ute på oceanen med en stor tank med den giftiga gasen. Arbetet i processindustrin kommer att innebära kontinuerlig skiftgång och eftersom fabriken kommer att ligga alldeles för sig själv, kommer regementet ombord att bli än värre än vad det är på oljeborrtornen i Nord-sjön. I länderna i Nordvästeuropa har arbetarrörelsen en stark ställning jämfört med de länder där dessa prämar kommer att placeras - farvattnen uranför Sydasiens, Afrika och Sydamerika. De behöver ju inte heller anlita hamnar som fartyg och därför kan dessa processindustri-prämar utvecklas till kapitalisternas egna privata kungadömen. Det är

så Kapitalet ser på frågan om alternativ produktion - alternativa vinstmöjligheter.

Arendal- eller Öresundsvarvet

Götaverken har i och med varvspropositionen fått respit till årsskiftet 78-79. Om konjunkturerna

inte vänt då och Götaverkens ekonomiska resultat inte avsevärt förbättrats kan industriminister Åsling "inte utesluta att det kan bli nödvändigt med ytterligare kapacitetsminskningar inom de närmaste åren. En sådan minskning torde inte kunna ske utan nedläggning av ett enskilt varv." Med Lindholmen och Eriksberg nedlagda finns det bara två storvarv med krasslig ekonomi kvar: Arendal och Öresundsvarvet.

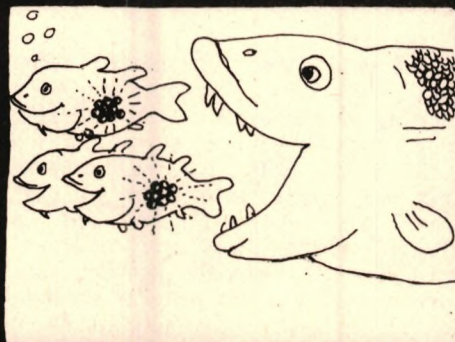
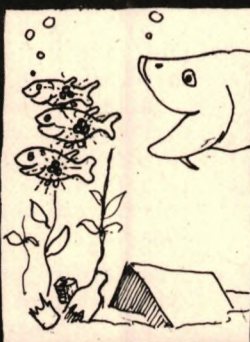
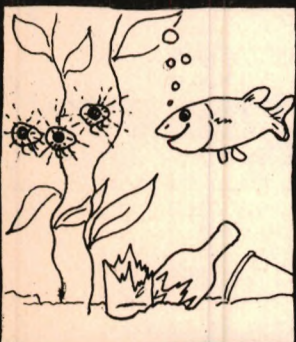
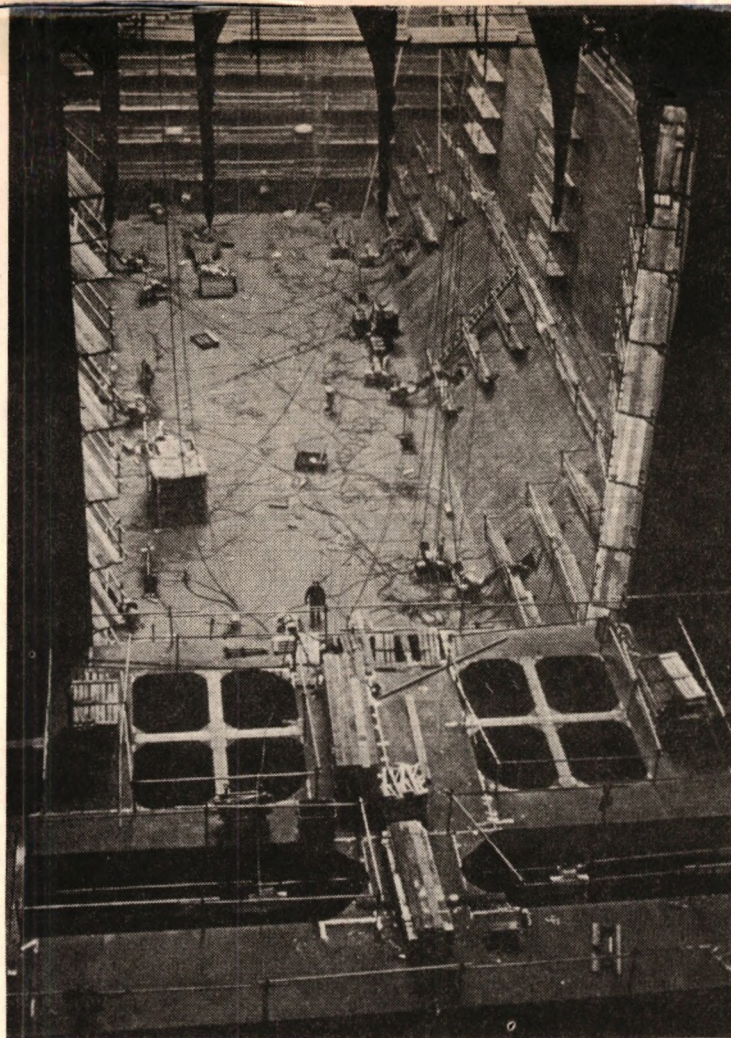
Med detta svärd hängandes över sina huvuden tog Arendals företagsledning ledigt från sina vanliga sysslor för att under en vecka informera alla arbetare och tjänstemän vad som krävdes av dem. Detta förslag hade företaget och facket kommit överens om i resultatenhetsnämnden.

Vad vi fick höra var i korthet följande: Enligt Arendals budget går 1977 års produktion med 110 milj i förlust. Nu skall det sparas för att få ned detta till 0. Både material och arbetstid skall sparas. Vi skall arbeta 1/2 timme mer av 8,1 vi är på varvet. Har vi inget att göra för tillfället så ska vi gå och be om nytt. De arbetare som inte ställer upp på den här politiken kan lika gärna sluta frivilligt nu. De basar som inte klarar av att jaga på sina arbetare skall omplaceras "för deras eget och företagets bästa".

Så har alltså företaget (med fackets goda minne) utlyst en tävling mellan varvsarbetarna på Arendal och Öresundsvarvet. De som jobbar hårdast vinner, och priset är att få ha kvar sina jobb 1979-80. Segraren tar allt, förlorarna får sparken!

Detta arbetarfientliga förslag måste vi säga NEJ till. Vi får inte acceptera "lösningar" som innebär att arbetare ställs mot arbetare. Vi måste kräva att vår sysselsättning tryggas genom alternativ samhällsnyttig produktion.

GL

AFRIKANSK LABYRINT

I nordöstra Afrika sticker en udde ut som brukar kallas för "Afrikas horn". Den är statsrättsligt sett indelad i tre territorier - Somalia, Etiopien och den lilla f d franska kolonin Afar och Issa, som efter en folkomröstning utlovats självständighet till den 27 juni i år. Förutom dessa tre finns ett fjärde område, som i sexton års tid kämpat för sin självständighet, nämligen Eritrea. Situationen på Afrikas horn har utvecklats sig mot en ytterst sammansatt konflikt som inbegriper två stater och två i vardande. För åtminstone tre av dessa parter gäller att de har en "progressiv" framtoning och en ambition att utveckla den bit land de har kontroll över (eller gör anspråk på). Trots den likartade politiska inriktningen finns inte skynten av några enhetssträvanden.

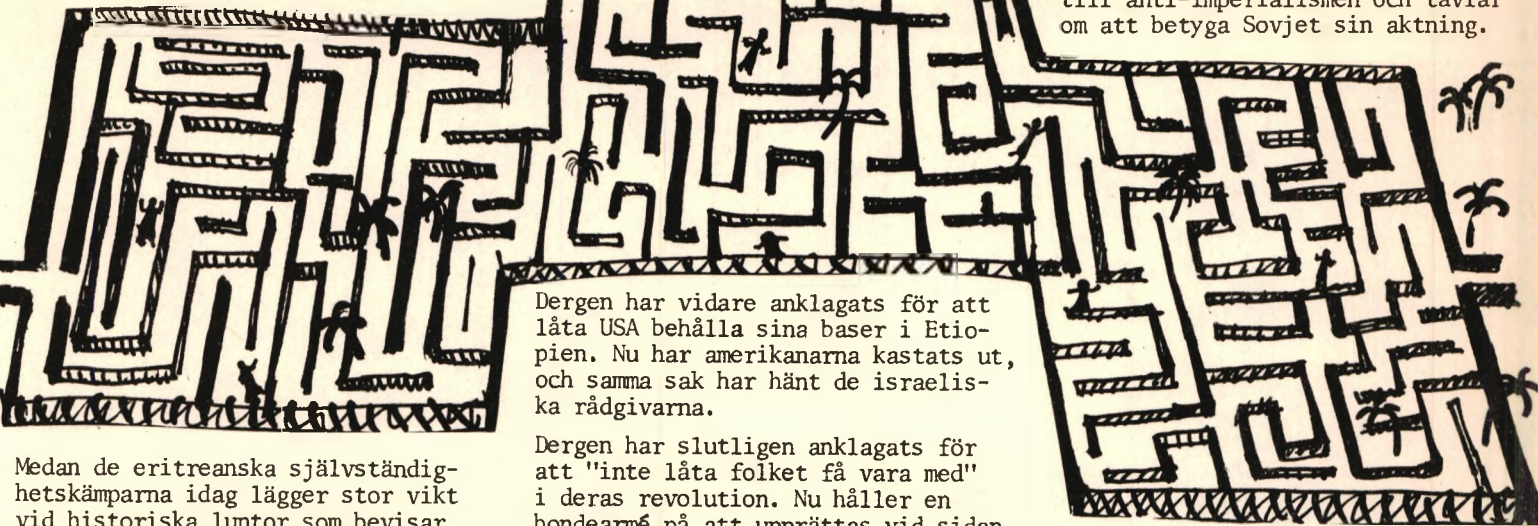
Det finns inte en kvadratmeter afrikansk jord, som inte under någon period varit underställd den europeiska kolonialismen. Men ingen afrikansk stat har varit koloni under en så kort tidsrymd som Etiopien, och få länder har bjudit så hårt motstånd mot kolonialmakten. Det var i oktober 1935 som italienarna angrep Etiopien från sina kolonier Eritrea och Italienska Somaliland. Det tog dem sju månader att avancera till Etiopiens huvudstad Addis Abeba. 1941 kastades italienarna ut med förenade ansträngningar av franska och brittiska trupper och den inhemska motståndsrörelsen. Etiopien återlämnades till kejsar Haile Selassie, medan Eritrea hölls besatt av de allierade. Efter andra världskrigets slut vidtog ett avancerat diplomatiskt spel om Eritrea, som slutade med att en federation upprättades mellan Etiopien och Eritrea. Ett eritreanskt parlament bildades, och man skaffade sig en egen konstitution och egen flagga.

Uppbackade av USA, för vilka området var militärstrategiskt viktigt, inskränkte Etiopien gradvis Eritreas relativa självständighet, tills territoriet slutligen införlivades som en etiopisk provins 1962. Året därefter bildades ELF, Eritreas befrielsefront, och det väpnade motståndet inleddes. I dagens läge finns det två (eventuellt tre) befrielsefronten, som från och till samarbetar militärt. Splittringen har dock inte kvaddat motståndsrörelsen. Istället har de etiopiska styrkorna drivits tillbaka och sitter nu inringade i de största städerna.

Dåligt exempel

Motsättningen mellan Etiopien och Eritrea är av gammalt datum. Etiopien har varit ett kejsardöme sedan drottningen av Saba under varierande namn (Axum, Abessinien), men under praktiskt taget hela denna tid har Eritrea stått utanför kejsardömet. Etiopiens "kärnland" bekräftar sig till kristendomen, och den etiopiska aristokratin har gärna velat betrakta sig som en del av den vita rasen och den europeiska kulturkretsen, som en slags civilisationens utpost i Afrikas mörker. I verkligheten har det förstås varit lite så och så med den "civilisationen". Det etiopiska kejsardömet har förtryckt inte bara de icke-kristna folk som levte i rikets yttre provinser, de har också hållit kvar

den absoluta majoriteten av den dominerande befolkningsgruppen i ett rent medeltida feudalsystem. För den som ser "nationellt självbestämmande" som ett första villkor för social utveckling måste Etiopien vara ett synnerligen dåligt exempel. Samtidigt kan man nämligen notera att Eritrea genomgick en viss utveckling under tiden som italiensk koloni. Det ägde rum en industrialisering och uppbyggnad av infrastrukturen (vägar, hamnar etc.), en arbetarklass växte fram och i dess fotspår en facklig rörelse. En annan konsekvens av landets modernisering var uppkomsten av en liten nationell borgarklass, vars intressen stod i motsättning till de etiopiska feodalfurstarnas.

Medan de eritreanska självständighetskämparna idag lägger stor vikt vid historiska luntor som bevisar att Eritrea statsrättsligt sett aldrig varit en del av Etiopien utan haft en egen status, så ser man samtidigt att under skenet av "nationell" kamp finns i själva verket ett mönster av uppenbara klassmotsättningar. Eritreas nationella bourgeoisie och arbetarklass hamnade bägge i motsättning till den etiopiska feodalklassen. Om man undersöker varifrån den eritreanska motståndsrörelsen hämtat sin ledande kader finner man som väntat att den har sina rötter i landets nationella bourgeoisie och fackföreningsrörelse.

Dergen tar makten

Idag har emellertid feodalherrarnas allmakt brutits i Etiopien efter en militär statskupp i september 1974. En militärjunta, kallad Dergen, har gått i allians med en marxist-leninistisk organisation (Me'ei Sone). Kejsardömet avskaffades, jorden nationaliserades, bankerna och försäkringsbolagen likaså.

Ändå består motsättningen mellan Etiopien och Eritrea. Kriget fortgår utan avmattning. Dergen anklagar de eritreanska självständighetskämparna för att vara "inskränkta separatister" som "går reaktionens ärenden". Dessa anklagar i sin tur Dergen för att vara "sken-socialister".

Dergen har bl a anklagats för att ta emot militärhjälp från USA. Nu har dessa vapensändningar upphört, och istället har man beställt moderna vapen från Sovjet.

Dergen har vidare anklagats för att låta USA behålla sina baser i Etiopien. Nu har amerikanarna kastats ut, och samma sak har hänt de israeliska rådgivarna.

Dergen har slutligen anklagats för att "inte låta folket få vara med" i deras revolution. Nu håller en bondearmé på att upprättas vid sidan av den reguljära, som ska beväpnas med de amerikanska automatvapnen den vanliga armén tidigare hade. Samtidigt har man "släppt loss massorna" i Addis Abeba i en våldsam jakt på alla tänkbara fiender till Dergen, från reaktionärer till medlemmar av en konkurrerande marxist-leninistisk organisation (EPRP).

Anti-imperialistiska reaktionärer?

Anti-imperialism i utrikespolitiken, nationaliseringar, jordreform, beväpning av massorna - ändå agerar Dergen och Me'ei Sone som vilka reaktionärer som helst i förhållande till Eritrea. En misstanke insmyger sig här: Kanske räcker det inte med dessa slentrianmässiga kriterier på en "progressiv" regim för att den ska föra en politik som präglas av uppriktig proletär internationalism, för att den ska se längre än till inskränkta statsintressen?

Samtidigt som Dergen kämpar för rätten att genomföra sin revolution i Eritrea (genom att massakrera eritreanska bönder), så är man invecklade i en konflikt med det likaledes "progressiva" Somalia om privilegiet att få "utveckla" de arma nomaderna i sydöstra Etiopien. Detta område, kallat Ogaden, har etniskt sett släktskap med befolkningen i Somalia, vilket för den "progressiva" militärjuntan i Somalia tycks vara tillräckligt skäl att hota med krig. Sovjet befinner sig nu i den underliga sitsen att de, sedan man först byggt upp Somalias armé till en effektiv styrka om 20 000 man, är i full färd med att upprusta krigsmakten hos Somalias värsta fiende, Etiopien, på samma gång som bägge stater bekänner sig till anti-imperialismen och tävlar om att betyga Sovjet sin aktning.

Det är nog inte bara de ryska ledarna som får huvudvärk av denna labyrint, en hel del vurmare för de "progressiva" staternas internationella allians mot imperialismen borde kunna få spader för mindre.

Somalia har sedan staten upprättades (genom en sammanslagning av f d Italienska och Brittiska Somaliland) gjort anspråk inte bara på Ogaden utan också på andra etniskt sett närbesläktade områden, som t ex norra Kenya och även Afar och Issa (fast inför folkomröstningen om oberoende i Afar & Issa deklarerade Somalia sin avsikt att respektera territoriets suveränitet; en deklaration som tycks ha lugnat Etiopien lika lite som snarlika utfästelser från etiopisk sida lugnat Somalia).

Kenyas territoriella integritet bekräftar knappast Etiopien, medan däremot Afar och Issa är av vital betydelse för varje regim i Addis Abeba - i Afar & Issa:s huvudstad

Djibouti mynnar nämligen Etiopiens enda järnvägsförbindelse med havet. Huvuddelen av Etiopiens export går över hamnen i Djibouti. Om Eritrea tillkämpar sig fullständig självständighet och Afar och Issa införlivas med Somalia, så kommer två fientligt inställda grannländer att blockera vägen mellan Etiopien och havet. En föga avundsvärd situation för Dergen.

Men Dergens bekymmer med separatistiska tendenser slutar inte med Eritrea. I själva verket är det tveksamt om regimen har någon reell kontroll över läget utanför en radie omkring 30 mil från Addis Abeba. Randprovinserna kokar av upprorsaktiviteter, av höger som av vänstertendens. Högerrelserna är alla knutna till exilorganisationen EDU, som kämpar för den gamla ordningens återupprättande, med kejsare och feodalherrar och hela baletten. Men det finns också "progressiva" rörelser: I provinsen Bale (inom det område Somalia gör anspråk på) opererar OLF, som lär få ett visst stöd från Somalia, och i Tigräi (som gränsar till Eritrea) finns ett par stycken upprorsrörelser av vänstertendens, av vilka åtminstone den ena samarbetar med den eritreanska gerillan.

Fortsatt förtryck...

Inför detta inferno av motsättningar åt alla håll frågar man sig: Vilka intressen har *de stora massorna* som lever och verkar (så gott dom kan) på Afrikas horn? Vad vinner *dom* på att grupper, organisationer, arméer och regeringar som alla säger sig kämpa för förbättringar av folkets villkor, jordreform osv, skoningslöst bekämpar varandra? Varför går inte dessa "progressiva" krafter samman i en stor allians över hela området och gör gemensam sak mot de reaktionära element som (inte utan viss framgång) strävar efter en come-back?

Man skulle kunna tro att vissa av dessa "progressiva" krafter, eller rent av samtliga, egentligen bara pratar smörja och inte vill någonting annat än fortsätta förtrycka bönder och arbetare, så som deras föregångare alltid har gjort.

...eller god vilja?

Men det är inte riktigt sant. Dergen och Me'ei Sone, juntan i Somalia, gerillarörelserna i Eritrea, Tigräi

och Bale, maoisterna i EPRP, har säkert allesammans uppriktiga ambitioner att göra något åt massornas eländiga förhållanden, och om man undantar de tre sistnämnda har de också haft möjlighet att i praktiken demonstrera sin goda vilja. De har gjort mycket, i mån av resurser.

Ett försök till förklaring

De "eliter" som styr i Etiopien och Somalia och i den eritreanska befrielserörelsen, har *mer än en blott social målsättning*. Hand i hand med den sociala missionen löper en *klassmålsättning*, eller mera precist, en *gruppmålsättning* för dessa "eliter", en vilja att tillvarata och försvara sin *egen* makt och ställning. Hur mycket av denna strävan som dikteras av ren och skär egoism, och hur mycket som bottnar i en föreställning att dom, just dom, vet bäst och är oumbärliga för landet, det är omöjligt att säga och för övrigt en skendiskussion. Alla grupper och klasser som strävat efter makten har i alla tider hänvisat till någon "högre" målsättning, menat att dom alls inte varit ute för egen vinning utan blott varit enkla redskap för "Saken". Och i stor utsträckning har man också själva trott på sina proklamationer; insvept sig själva i ett prydligt självbedrägeri.

Dergen tror inte att juntan i Somalia kan utveckla Ogaden och tvärtom. Ledningen för den eritreanska gerillan minns hur Etiopien har vanskött Eritrea i alla år, plågat folket och "avindustrialiserat" landet genom att flytta hela fabriker därifrån. Dom litar inte på någon regim i Addis Abeba, och det är inte heller särskilt svårt att begripa (särskilt som etiopiska armén långt ifrån upphört med att plåga livet ur eritreanerna).

Dergen å sin sida försöker kombinera sin sociala mission med en "stor-Etiopisk", varje km av det forna kejsardömet är helig och odelbar. En starkt bidragande orsak till kuppen 1974 var kejsardömet totala oförmåga att leva upp till sin påstådda "storhet". Mot en flertusenårig historia som "fritt" land och ambitionen att vara centrum i den all-afri-

kanska rörelsen, kontrasterade massornas bottenlösa armad, administrationens inkompetens och korruption, en gravt åderförkalkad kejsare på tronen, etc, etc. Inte mycket för en ung käck officerskadett att se upp till, onekligen.

Interna maktstrider

De militärer som idag utgör ledningen i Dergen sitter mycket löst. Interna maktstrider har avlöst varandra sedan kuppen 1974, alla med dödlig utgång för förloraren. Den ledare som med ett ord andas om att kränka Etiopiens "odelbarhet" och ge Eritrea, Ogaden etc självstyre, får finna sig i att snabbt bli ersatt med en ny förmåga (Och alla tror ju sig vara oersättliga...).

En politisk situation som den på Afrikas horn, att "progressiva" regimer och organisationer strider på kniven och därmed försvagar varandra inför det gemensamma reaktionära hotet, är till syvende och sist en följd av att deras "progressiva" ambitioner inte innefattar målsättningen att avskaffa delningen mellan ledare och ledda, mellan en relativt sett privilegierad klass som står för de grundläggande besluten och en annan klass, som i hög grad är föremål för besluten men har små möjligheter att påverka dem. Detta förklarar också varför varje "elit" håller så styvt på den landplätt man kontrollerar eller strävar efter att kontrollera, med gränser som ofta är ett resultat av gamla kolonialmaktens godtycke. Dessa landplättar bjuder man så ut som basområden till stor- och supermakter i utbyte mot beskydd och ekonomiskt bistånd. Istället för en de "progressiva" staternas internationella allians mot supermakter och imperialism, upplever vi dem idag snarare som brickor i ett internationellt militärstrategiskt rävspel. Detta förhållande är inte bara beklagligt, det är ofrånkomligt i det nuvarande läget. En verkligt proletär internationalism är bara möjlig på proletariats *egna villkor*, när både initiativet och ledningen ligger hos de demokratiska organ som de förtryckta massorna själva upprättat.

IS

Tycker du att Förbundet Arbetarmakt har justa idéer om saker och ting. Bra! Men för att vi ska kunna utvecklas både kvalitativt och kvantitativt krävs din medverkan. Om-sätt idéerna i praktiken!

Ta kontakt med oss:

STOCKHOLM: Förbundet Arbetarmakt, Box 49 035, 100 28 Stockholm

JÖNKÖPING: Förbundet Arbetarmakt, Box 154, 551 02 Jönköping

GÖTEBORG: Förbundet Arbetarmakt, Box 31 102, 400 32 Göteborg

TALTPROJEKTET

Så har då premiärkvällen äntligen kommit för Taltprojektet. Fyllda av förväntan närmar vi oss det stora tältet. Väl inne möts vi av en härlig atmosfär. Allt är violett, det är proppfullt med folk, orkestern spelar. Nu skall vi verkligen få se arbetarklassens historia.

Men när vi lämnar tältet, är vi besvikna. Av *arbetarklassens* historia har blivit *arbetarrörelsens* och det är verkligen inte det samma. Och i många fall har det inte ens blivit det, utan snarare *arbetarrörelsens ledares* historia. Och vi hade inte kommit dit för att se i och för sig mycket träffande karikatyrer av diverse potentater. Socialdemokratin som hade all anledning att känna sig oroade av de stolta uttalanden som Nationalföreningen för Arbetarrörelsen i Sverige gick fram under, kan sova lugnt. Här är det mesta reducerat till två dimensioner. Sossar skildras som lite halvblåsta individer och kommunister som personer som dock försökte. Så var det dock inte. Kritiken av socialdemokratin får inte bli så schablonartad. Skildringen av kommunistpartiet blir ett rent knäfall.

Avfärdandet av anarkismen/ungsocialismen i första akten var dåligt. Politiskt var faktiskt ungsocialismen den radikala delen av den svenska arbetarrörelsen under 1900-talets första decennier. Och vart tog 60- och 70-talets radikaliserade arbetarkamp vägen? Som det nu var hamnade man direkt från Kalla Krigets 50-tal i en ihålig avslutning med viftande av diverse nationsymboler för s k "socialistiska" länder.

Nej, detta måste omarbetas! Bra däremot var de härliga sceniska lösningarna. Spårvagnar som körde kors och tvärs, ett myller av folk, August Palmes "morgonpromenad", den fantastiska scenen vid ryska revolutionen som verkligen gav en vision av arbetarklassens krafter under frigörelse. Eller den fyndiga HSB-sekvensen från 30-talet. Tidsatmosfären satt perfekt under 40-talsscenen från Folkets Park, känslan av att vara där var oerhörd stark.

Man har verkligen utnyttjat de möjligheter som tältet ger. Spelet skedde på många plan samtidigt på olika scener. Överraskningar och andra påfund duggade tätt. Problemen med ljus och ljud hade man klarat utmärkt i det stora tältet. Men dialogerna var inte lika nyckande som scenografin, de kändes ibland både tråga och valhänta. Musiken var ibland en fullträff, då som atmosfärförstärkande element, men ofta hade det varit bättre att gå tillbaka och bygga vidare på arbetarklassens egen rika musikaliska tradition.

Av detta s k *totalteaterprojekt* blev det bitvis en konventionell nummerrevy. De förväntningar som delar av inledningen ger, infrias inte under andra och framförallt tredje aktens gång, även om andra akten är väldigt rolig, sedd isolerad. Men vi hyser ingen tvekan om Taltprojektets ambitioner att under turnéns gång arbeta färdigt de fragmentariska bitarna, så att de föreställningen när Stockholm i september, det hela hänger ihop i en genomarbetad helhet med kraftig politisk sprängverkan. Projektet är värt en sådan final.

HF

Aktuell Turneplan:

18-19 juni Ludvika
21-23 juni Borlänge
29-30 juni Östersund
2-3 juli Örnsköldsvik
5-6 juli Umeå
8-10 juli Luleå
13-14 juli Sundsvall
16-17 juli Gävle
19-20 juli Södertälje
22-23 juli Västervik
26-27 juli Borgholm

30-31 juli Ronneby
2-3 aug Kristianstad (Åhus)
5-7 aug Halmstad
9-10 aug Varberg
12-13 aug Helsingborg
15-17 aug Köpenhamn
19-21 aug Malmö
23-24 aug Växjö
26-27 aug Jönköping
30-31 aug Norrköping
2-15 sept Stockholm

PROJEKTGRUPPERNA

-vart tog de vägen?

På Förbundet Arbetarmakt:s kongress i augusti 1976 beslöts om en delvis ny inriktning för förbundets arbete. Vi beslöt då att bilda projektgrupper för att utifrån dessa fördjupa vår teori och praktik för att bättre rustade kunna börja formulera en politik inom olika områden.

Kongressen beslöt om fem stycken projektgrupper: ideologigrupp, arbetsplatsgrupp, grupp för studium av kapitalismens läge, grupp för studium av det statsbyråkratiska produktionssättet och en grundcirkelgrupp med uppgift att utarbeta en grundcirkel.

Om deras arbete har det varit tyst i tidningen ARBETARMAKT. Det får inte tolkas som så att de har dött ut. Fallet är kanske så med någon, men de flesta grupperna har försökt utveckla ett arbete. För att ge lite information och för att visa på svårigheterna i att försöka utveckla ett politiskt arbete från andra ut-

gångspunkter än "vänstern" och kanske ge tips för politiskt arbete för andra kamrater skall vi under några nummer presentera rapporter från olika projektgrupper.

Vi börjar i detta nummer med en rapport från ideologigruppen i Göteborg och en rapport från den grupp i Stock-

holm som sysslar med studier av kapitalismens läge.

Slutligen skall sägas att en hel del av de artiklar som skrivits i tidningen under det senaste året är ett resultat av dessa gruppers arbete. Redaktionen tycker att detta har förbättrat tidningen. Vad tycker du?

Red

Ideologigruppen i Göteborg

FAM:s kongress i slutet av sommaren -76 beslöt formell arbetet i ett antal projektgrupper, däribland en som skulle studera ideologier, främst kapitalismens påverkan på hela vårt liv.

Vid en nationell konferens antog vi en studieplan som skulle följas under hösten och in på våren. I april var det meningen att en ny konferens skulle hållas.

Studieplanen

- Brinton: Politikens Irrationalitet
- Josefsson/Zetterberg: Behöver vänstern gå i terapi
- Marx: Människans frigörelse, om den tyska ideologin
- Rådmakt nr 6-7: Om familjen
- Schneider: Samhället som sjukdom
- Haug: Till kritiken av varuestetiken
- Bergom-Larsson: Kapitalistiska samhällets patologi

Vad detta skulle mynna ut i var väl mera oklart, men det fanns ambitioner på att skriva något, och vi skulle få en möjlighet att begripa mer av ideologier och ideologikritik.

Vi startade och fortsatte. Det hela fungerade redan från början dåligt eftersom det var svårt med tider som passade alla. Mötena blev skralt besökta och diskussionerna därav mycket ojämna och ibland riktigt dåliga.

När vi läste Schneiders bok körde vi fast ordentligt. Vi var flera som tyckte att den var för svår med sin abstrakta nivå, och nästan omöjlig att komma igenom och få ut något vettigt utav.

Behovet av att syssla med något konkret växte, liksom behovet av att prata om sina egna erfarenheter och sin egen verklighet.

Vi beslöt oss för att avsluta Schneider och sedan ha ett möte där vi

gick igenom varför det hade blivit så här, och vad vi ville göra tillsammans som kunde fungera, och som var ett uttryck för ett gemensamt behov.

Vi hade även att på detta möte ta ställning till en rapport från Stockholms ideologigrupp, som till skillnad från oss fungerade och hade kommit igång med ett konkret projekt. De föreslog att vi tillsammans skulle skriva en pamflett om det vi hade läst och tänkt.

Vårt värderingsmöte blev välbesökt och det visade sig vara svårt att komma fram till ett gemensamt behov. Det var flera som ämnade prioritera annat, några som ville komma igång med något konkret och endast en ville fortsätta och fullfölja studierna. Det mest centrala i diskussionen var ifrågasättandet av den "vanliga studiecirkelformen" typ: läsa-tjata, läsa-tjata.

Projektet från Stockholmsgruppen ansågs bra men det gick ej att formell en grupp som ville jobba aktivt med pamfletten, annat än att komma med hjälp efter hand som den växer fram.

Barnboksgrupp

Lite mera vid sidan av förbundet hade det under hösten vuxit fram en s k barnboksgrupp.

Den kom till då vi sammankallade de som varit med på eller varit intresserade av FAM:s lärargrups barnseminarier i Jönköping våren -76.

Jag kom att vara med både i denna och i ideologigruppen.

Meddetsamma märkte vi att vi hade liknande erfarenheter, idéer och behov. T ex ville vi inte bilda en studiecirkel utan vi ville jobba med något som höll oss kvar i verkligheten. Vi ville inte fastna i det abstrakta teoretiska planet. Sådant hade vi redan erfarenhet av.

Så småningom kom vi på att vi skulle skriva en barnbok.

Det blev emellertid aldrig så. Vi fastnade mycket i diskussioner och hade för höga krav på oss själva. Vi läste en del om en marxistisk metod att skriva barnböcker efter.

Så småningom var vi en grupp som träffades regelbundet och pratade om våra olika jobb, om verkligheten, om vänstern, om varför så många är övertygade om att "det går inte att göra något idag", "läget är inte så".

Nya arbetsformer

Vid denna tidpunkt var det som ideologigruppen hade sitt värderingsmöte.

De som beslöt träffas igen var de som ville vara konkreta, jobba med verkligheten, gå vidare från den traditionella studiecirkelformen.

Eftersom diskussionerna i de båda grupperna börjat likna varandra så mycket, började jag höra mig för om ett gemensamt möte, vilket genast väckte gensvar.

Sedan dess har vi haft tre mycket bra möten där vi börjat diskutera att försöka starta ett alternativt daghem.

Vad kan man nu dra för slutsatser av detta händelseförlopp. Säkert tycker många att det är för tidigt men det tycker inte jag.

Man kan tydligt se behovet av nya arbetsformer, och rutinen och traditionen i de gamla.

Vi måste börja pröva former som bygger upp en kritisk uppförande medvetenhet som tvingar till handling, till aktivt skapande.

UEK

"Kapitalismens läge"

Den av FAM:s projektgrupper som brukar kallas "kapitalismens läge"-gruppen har, mycket schematiskt, tagit på sig följande uppgifter; ta del av, förstå och kunna kritisera det enorma utbud på teorier som finns om kapitalismens ekonomiska utveckling, dess kriser och sätt att arbeta; utifrån dessa studier skapa en kapitalismuppfattning, en historisk och ekonomisk syn på det kapitalistiska produktionssättet; utifrån detta helhetliga perspektiv förstå kapitalismens utveckling och kriser idag och i framtiden. (Vilken vi hoppas kommer att vara kort för kapitalismens del)

Detta arbete är inte ett teoretiskt finsliperi för perversa ekonomer, utan måste ses som ett nödvändigt arbete för en organisation som vill bidra till att krossa kapitalismen. Olika synsätt på "vårt" samhälle leder till olika politiska konsekvenser, olika slutsatser om vad man bör jobba med, vad man kan stödja och inte stödja. Det räcker inte för en organisation att bara kritisera "kapitalismen" i allmänhet, utan man måste skapa sig en djupgående analys av det som måste förgöras.

Än så länge har vi inte lyckats dra några slutsatser av viktigare art. Det är inte heller vår uppgift, ett sådant arbete måste hela FAM dras in i. Gruppen har studerat en del material, bl a Lenins "Imperialismen, kritik av den, Paul Matticks "Marx och Keynes", artiklar i "Häften för kritiska studier". Det är inget lätt arbete. Delvis p g a att FAM tidigare har försummat den här viktiga och grundläggande delen av politiken, men också därför att vi själva, gruppens medlemmar, inte är några lysande ekonomiska teoretiker. Ibland har det varit svårt att förstå det vi läst och man har tappat sugen lite grann - ibland tycker man att intresset bland andra förbundsmedlemmar verkar vara lite väl svagt. Men vi tänker inte ge oss! I framtiden kommer vi att studera olika kristeorier och synsätt på kapitalismen, bl a material från den s k kapitallogiska skolan och från olika vänsterkommunistiska/rädskommunistiska grupperingar. Vi hoppas att vårt arbete kommer att få en positiv betydelse för förbundets och kommunismens vidare framfart här i landet.

GLt

Bokcafé ARBETARMAKT

JÖNKÖPING:

Fornkullegatan 7
Tel 12 56 70
Onsdagar 18-20
Lördagar 13-16
Söndagar 16-18

GÖTEBORG:

Linnegatan 20
Tel 42 30 98
Fredagar 17-19
Lördagar 11-14
Specialité: Jukebox

Bokcafé Arbetarmakt i Jönköping säljer också böcker per postorder. Beställ katalog! Box 154, 551 02 Jönköping

Skolstrejk

Den 13:e maj gick 2000 elever i Stockholmstrakten ut i strejk mot betygen, centralstyrningen och den nyligen utkomna betygsutredningen (BU-73).

Parollerna var:

Mot graderade betyg

Nej till SÖ:s centralstyrning - För elevers och lärares rätt att själva bestämma över sin undervisning

Stoppa BU-73

Drivande bakom strejken var först elevrådsstyrelsen på Södra Latins gymnasium, som ordnade stormöten för elever på olika Söms-skolor. Arbetet påbörjades 2-3 mån före strejken, men försenades p g a moderata "kupp-försök" på de stormöten som Södra Latins elevrådsstyrelse sammankallat. Arbetet för strejken bedrevs mycket spontant, någon egentlig organisering var det aldrig tal om. Omröstningar genomfördes på några skolor i frågan om strejk. Södra Latin och Skanstulls gymnasium fick klar majoritet för. Medan Thorildsplans gymnasium och Viksjöskolan (högstadium i Jakobsberg) beslöt om strejk med knapp majoritet. Norra Latin genomförde också omröstning där man räknade i procent av alla skolans elever för att det skulle bli strejk. På Jakobergsskolan (en skola med stor andel borgarklassbarn) genomfördes ingen omröstning, främst av tidsskäl. Man måste med tanke på elevernas skilda klassbakgrund och skolans allmänna roll under kapitalismen ifrågasätta om majoritetsbeslut är det vettiga och riktiga. Det är lätt att hänfålla till någon illusionstro om "demokratiska" beslut. På t ex en skola med flertalet borgarklassbarn eller barn ur de högre mellanskikten.

Stormöten Fest

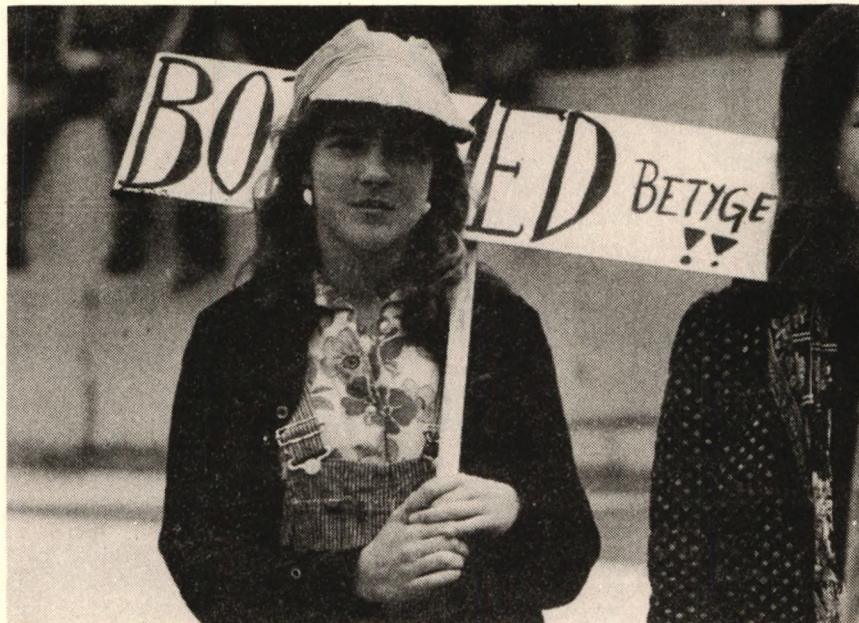
På strejkdagen, fredagen den 13 (!) samlades de strejkande på stormöten på tre platser runt om i Stockholm, biografen Astoria, Jakobsbergsskolans matsal och i Viksjöskolan. Till mötet inne i stan kom närmare 500 elever från de tre strejkande skolorna i innerstaden. På Jakobs-

bergsskolans stormöte kunde man räkna upp till 300 närvarande. Tyvärr saknas frånvarostatistik på Jakobsbergsskolan, men antalet strejkande kan uppskattas till 400-600 elever (av totalt 1417). Närvaron på strejkmötet var däremot oerhögt högre än på de övriga skolorna. Det var alltså många som deltog i diskussionerna, gjorde något aktivt.

På alla fem skolorna valde man en presskommitté (2 från varje skola) som skulle medverka i den anordnade presskonferensen. På kvällen anordnades möte och fest, till vilka umg 200 infann sig. Dagen efter anordnades också en demonstration, med enbart 300 deltagare trots solsken och vackert väder. Aktionen kom till allmänhetens kän-

Vi får inte glömma att även eleverna utsätts för kapitalets förtryck. TA KAMP PÅ DIN SKOLA!

dom via vissa delar av pressen (främst då DN och vissa vänstertidningar), men besvarades med total tystnad från TV/radio och kvällstidningarna. Strejken startades inte från fackligt håll (Elevförbundet och SECO), även om dessa i ord stödde oss. Elevfacken förde inte ens något om strejken till sina medlemmar i övriga landet. Istället drogs strejken igång av eleverna på själva skolorna. Spontaniteten och oorganiseringen präglade arbetet. Naturligtvis var det till väldigt stor del "yttersta" vänstern som aktivt jobbade för actionen.

Kamratceller

I diskussionerna efteråt har många ideér och positiva synpunkter på en basorganisering i olika slags kamratceller (flera på varje skola) prä-

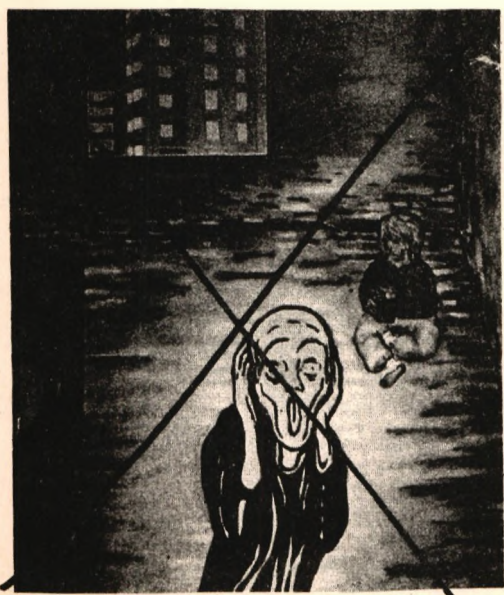
lat debatten om "elevrörelsens" framtid. En tendens mot att arbeta i elevfacket växer sig allt starkare, till fördel för ett arbete bland eleverna själva på basplanet. Många börjar inse det meningslösa med arbete inom elevrådsstyrelser. I höst kommer man troligen att i Järfälla (Jakobsberg med omnejd) ordna en temavecka om betygen, skolan och samhället. Eleverna på Jakobsbergs- och Viksjöskolan har nämligen krävt det.

• "Jag tycker inte om utomparlamentariska aktioner av den här typen", säger Lars Bjällerstedt, rektor i Jakobsbergsskolan.

Även om vi mot förmodan skulle lyckas avskaffa betygen skulle naturligtvis någon annan form av utslagningsmekanism ersätta den istället. Men det viktigaste är kanske inte det, utan tonvikten måste läggas vid den erfarenhet eleverna kan få av kamp, och den debatt som kan uppstå om betygen och skolan i ett samhälleligt perspektiv.

Röda Lacket

FORTS. "DET INRE FÖRTRYCKET"

viktigaste sätten som kapitalismens inre motsättningar framträder på. Det är därför av vikt att vi, som marxister, skaffar oss kunskap om dessa frågor, och poängterar att revolutionen med nödvändighet måste vara total. Det är av vikt att vi griper in i vardagslivet, förenar den politiska ekonomins teori med en marxistisk psykoanalys.

Genom att uppfatta kapitalets förtryck på alla områden, och förstå nödvändigheten av en total revolution, får vi en helt annan syn på socialismen än vad dagens "vänster" har. Vi förstår den socialistiska revolutionen som en nödvändighet för människornas självförverkligande - för ett slut på värde- och profitproduktionen, för produktion

för verkliga behov.

Brutus

- (1). "Som kapitalist är han endast personifierat kapital. Hans själ är kapitalsjälen. Men kapitalet har bara en enda livsdrift, driften att föröka, att skapa mervärde, att absorbera mesta möjliga merarbete med hjälp av sin konstanta del." (Marx i Kapitalet I, sid 199, Caverfors förlag 1969)
- "Det är kapitalistens uppgift att med det satsade kapitalet ta ut största möjliga mängd arbete." (Not 37: Ibid)
- (2). Mer om detta står på sidan 200-203 i Kapitalet I.
- (3). "Politikens irrationalitet", sidan 29, (ARBETARPRESS).

Efter denna artikel är du kanske intresserad av att tränga in djupare i de här frågeställningarna. I så fall kan du t ex läsa: POLITIKENS IRRATIONALITET, som du kan beställa från ARBETARPRESS. RÄDSMAKT 6/7, som du kanske kan få tag i på något Bokcafé, den är nämligen slutsåld. En artikel i tidskriften TEKLA, Det inre förtrycket - om kapitalismens neuroser och den borgerliga psykologin. TEKLA kan du beställa från Röda Bokförlaget, Box 7037, 402 31 Göteborg 7. Pris: 15:-.

Gn lördag i maj i Göteborg utspelas ett sär-
eget masspektakel mot kärnkraften. Det hand-
lar om människans liv i ett samhälle, där mak-
ten jämnar vägen för mänsklighetens död. Ett
skådespel om mänsklighetens och naturens fi-
ender och om det vi kan göra tillsammans och
visionen om en mänsklig värld. Detta utspelas
av 300 aktörer mitt i stan, det börjar på Gus-
taf Adolfs torg. En stor livsprocession vand-
rar och dansar uppför Kungssportsavenyn till
Götaplatsen. Och solen står på livets sida.

Många lördagshandlare blir nog lite över-
rumplade av färger, fanor, trummor, gyckla-
re och så all glädje. Kanske finns det de som
ser det och bara skrattar och glömmer det
sedan - "det där angår inte mej".

Det är nog lättare att gripas av spektaklets
idé om man har en hum om vad det gäller.
Nu var det ju inte så att det bara hände där
helt plötsligt utan att nån visste nånting utan
det fanns affischer uppe över hela stan, flyg-
blad hade delats ut och längs processionens
väg annonserade man ut vad som skulle hända.
På morgonen hade flera grupper varit ute i
förorterna, spelat och sjungit och försökt
locka folk in till stan. Med livsprocessionen
kom flera tusen åskådare till Götaplatsen.

På Götaplatsen konfronterades Livet med
Dödens och Maktens representanter. Döds-

processions svarta figurer stod uppställda
mot Konstmuseets strikta och auktoritära ar-
kitektur. (Man hade inte kunnat hitta en bättre
plats.) En högtalarröst proklamerade män-
niskans underdånighet.

Så fortlöper skådespelet, mitt i människo-
massan på Götaplatsen. Kärnkraftverket
bärs ner i procession av svarta varelser, luf-
ten förpestas, livet kapitulerar, människorna
dör, maktens svarta lakejer dör också. I en
mardröm fångas naturkrafterna in i ett nät.

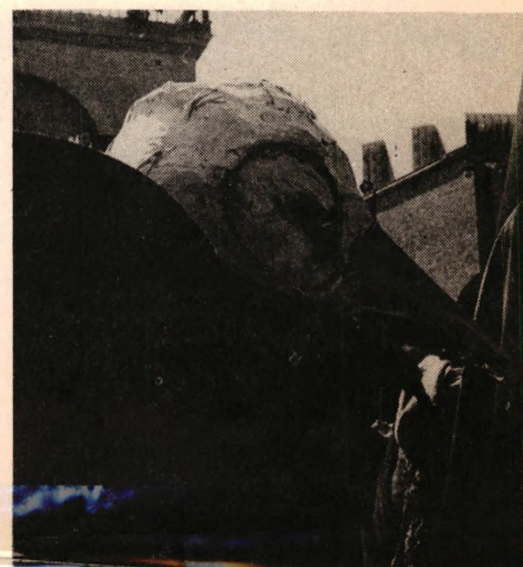
Jag står mitt i skådespelet av en tillfällighet
(jag hade jagat runt med kameran framför ögo-
nen för att ta bilder). Jag upplever spelet direkt
och totalt, fast jag inte själv deltar. Så har jag
aldrig upplevt skådespel i en traditionell teater-
salong. Men detta är inte vanlig teater. Vanlig
teater är för mej just teatralisk och konstlad,
en bit verklighet avskild och isolerad på en
scen i en salong, publik och aktörer klart åts-
kilda. Där känner jag mej aldrig delaktig,
även om jag för all del kan gripas av spelet.
Men det här jag stod mitt uppe i, här ute på
Götaplatsen, på gatan som är en gemensam
vardaglig miljö för alla stadsmänniskor, blev
skådespelet mycket verkligare. Det spelades
just för oss, vi var inte anonyma åskådare i
mörka bänkrader.

Den sista delen av spelet blev svårare att

få grepp om, visionen om hur mänsklighete-
reser sej igen, tillsammans befriar natur-
krafterna, tillsammans skapar ett nytt ekol-
giskt samhälle. Men vi stod kvar. Ibland ku-
de jag uppleva hur alla koncentrerade sej e-
ra mycket för att begripa det som utspelade
Och där fanns alla möjliga sorters folk och
flera tusen var vi.

Jag har tror inte jag har upplevt nåt som
liknar detta, en demonstration som med in-
tensitet och tydlighet har kunnat förmedla
ett budskap. Tyvärr blev framställningen av
alternativet, det vi kan göra tillsammans fö-
ett mänskligare samhälle, för ottydligt för a-
lätt kunna förstås. Men ändå - ett spel helt
utan ord (nästan), utan tal, utan banderoller
utan partigrupperingar. Här fanns det som
saknats förut i demonstrationer: fantasin,
det kollektiva arbetet, känslorna, här fanns
t o m mystik och ritual.

Ett sånt här tillfälle får mej att tro att det
går att förändra läget, att fantasin kan få en
chans, att vi kan erkänna de andliga dimen-
sioner som mänskligheten besitter.

Håkan och jag har inte alls hängt med i ut-
vecklingen tydligen. Det här med gatuteater
visste vi ingenting om. Men så var jag ute
och tittade på masspektaklet mot kärnkraften
och vilken upplevelse det var. Så en kväll be-
sökte vi några personer i Riskteatern för att
försöka luska ut lite mer om gatuteater, vad
det är för något och hur man arbetar osv.
Riskteatern ingår i Göteborgs Gatuteater-
grupp, som var grundstommen bakom mass-
spektaklet.

Vi fick veta hur idén hade kommit från en
kille som tidigare jobbat med Living Theater
i USA. (En grupp som jobbat mycket med ga-
tuteater.) Han har såna här idéer om att gö-
ra ekologiska skådespel t ex. Riskteatern
var de första att hoppa på hans idé och då
gjorde de ett upprop. Ca 30 pers kom sam-
man, man kallade sej Gbgs Gatuteatergrupp
och så började allting rulla. De två sista dar-
na före spektakeldan hade de massrepetition-
er med 300 personer.

Björn och Gertrud berättar för oss hur ro-
ligt det var att se att ett politiskt arbete kan
vara aktiverande och locka fram de skapande
krafterna. Det mesta politiskt arbete som be-
drivs inom den organiserade vänstern saknar
just dessa egenskaper. De påpekar också att
gatuteater inte bara är ett redskap att föra
ut en politisk ståndpunkt utan gatuteater i
sej är politiskt viktig att arbeta med. Det lå-
ter intressant - men hur och varför? undrar
vi.

Massteater, gatuteater bygger på den kol-
lektiva styrkan. Alla har lika ansvar och alla
måste bidra med sitt arbete. Gatuteatern ger

plats för fantasin. Inom de ramar som håller
ihop spelet har var och en utrymme för sina
improvisationer.

Gatuteatern kan ge en vision av ett fram-
tida samhälle, mer konkret än paroller och
pamfletter. Ja det låter kanske konstigt att
inte det skrivna ordet skulle var det mest
konkreta sätt att beskriva ett alter-
nativ, men gatuskådespel är en sådan direkt
upplevelse, som man inte kan försvara sej
mot på samma sätt som man värjer sej mot
ord. I gatuskådespelet löses gränserna mel-
lan teater och verklighet upp. Gatuteatern
bygger på ett kroppsspråk av enkla symbo-
liska rörelser. Det är enkelt och tydligt och
kan förstås över hela världen. Gatuteatern
är internationell, den är antiauktoritär, den
behöver inga proffs.

Gatuteatern bryter ner barriären mellan
konst och vardagsliv. Gatan, stadsmänniskor-
nas vardagliga miljö blir plötsligt scenen för
ett skådespel som liksom bara dimper ner
mitt i deras vardagssysslor.

Bra gatuteater det är när folk inte kan gå
därifrån utan står kvar och lyssnar och ser,
oavsett om de hyser helt andra åsikter än de
som framförs där.

Gertrud menar att man spelar inte gatute-
ater för att frälsa folk, utan för att ruska om
lite grann, konfrontera människor med vä-
sentliga frågor, liv och död. Och det håller
vi med om (Håkan o jag). Vi tycker det är
viktigt att människor får en chans att börja
tänka själva och inte bara får pekpinnar.

Det här med kampen mot kärnkraft, und-
rade vi, hur hade ni tänkt att människor skul-

le dras med i det arbetet?

Jo, det var därför det var fest efteråt vid
Näckrosdammen. Meningen var att alla, hela
spektaklet och alla åskådare skulle gå till-
sammans i procession till festplatsen som av-
slutning. Här skulle folk få en chans att pra-
ta med varandra, diskutera kärnkraften t ex.
Helst skulle det bli ett slags storforum. Men
det blev inte så tyvärr. Istället blev det mer
eller mindre picknick i det gröna med redan
"frälsta". Alla andra bara försvann åt alla
håll från Götaplatsen. Det var ju inte mening-
en att Gbgs Gatuteatergrupp skulle stå för or-
ganiserandet av kampen mot kärnkraften. Det
finns ju redan en miljögrupp och kärnkrafts-
kommitté och de delade ut flygblad, höll någ-
ra korta tal, hade bokbord etc. Men hela
masspektaklet var som sagt lite förvirrat
mot slutet och den här grandiosa avslutningen
kom aldrig till stånd.

Vi ville också veta om framtida planer, nya
projekt? Gatuteatergruppen vill samla ihop sin-
erfarenheter och så har man nya idéer kring
andra viktiga frågor att föra ut på gatan.

Och det hoppas vi att det här är början till
ett spännande sätt att få de väsentliga frågor-
na att tränga igenom människors vardagspan-
sar.

Håkan och jag har tänkt på det här med ga-
tuteater efter samtalet med Riskteatern och
vi ser till vår glädje att här finns äntligen en
arbetsform som rymmer det som politiskt ar-
bete inom vänsterns organisationer har saknat
hittills, såsom vi har upplevt det. Utrymme
för fantasi och skapande, kollektivt ansvar och
kollektiv glädje och arbete. Just det som vi
önskar ett framtida socialistiskt samhälle ska
innebära för människan - bland annat förstås.
Massgatuteater i den form som den användes
i spektaklet mot kärnkraft bär inom sej visio-
nen av ett socialistiskt medvetande.

Massgatuteatern suddar ut gränserna mellan
konsterna och framförallt gränsen mellan
konst och vardagsliv.

E+H

POLITISKT ARBETE PÅ ANNAT VIS